

RMr. O.

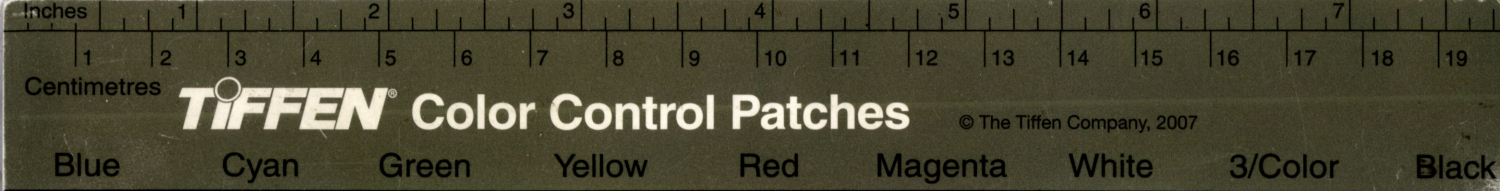
533.

ára 80kor.

Rauschburg
903 29/X.

Seabó I 1019

Kelso kiabás
A. pildáruj iome
seles.

ORVOSLO ISPITALY.
Melyben,
EGY O-KOS
PRÆDICANS

Az
Igaz Romai Pápista Hitre,
Calvinista vallásbul meg-tért Ember-
nek erős NYOLCZOKAI ellen
ok nélkül való házontalan
útközében.

Feje falban-veréstől orvo-
soltatik.

Egy
Fratr Misericordiæ által.

Rom. 1. v. 18. & 21.
Elmélkedésekben hívságosokká vál-
tak, meg-ferétedet az ő *eszele*n
szívök, és bölcsenek álitván ma-
gokat, *Bolondokká* lóttek.

Isa. 19. v. 14.
Az Ur közikbe elegyítette a' *Szécsitő*
lelkes és ugy tántorodnak s-csava-
rognak minden munkájokban,
mint &c.

ORVOSLO ISPITALY.
Melyben,
EGY O-KOS
PRÆDICANS

Az
Igaz Romai Pápista Hitre,
Cálvinista vallásbul meg-tért Ember-
nek erős NYOLCZOKAI ellen
ok nélkül való haszontalan
ütközetiben.

Feje falban-veréstől orvo-
soltatik.

Egy
Frater Misericordiæ által.

Rom. 1. v. 18. v. 21.
Elmélkedésekben híváságosokká vál-
tak, meg-fetétedet az ő eszelem
szívök, és bölcsenek általván ma-
gokat, Bolondokká löttek.

Isa. 19. v. 14.
Az Ur közikbe elegyítette a' Szédusó
lelkes és ugy tántorodnak s-csava-
rognak minden munkájokban,
mint &c.

ELŐL IARO BARAT-
SAGOS KÖSZÖNTÉS.

A. C. K. H. G. L. T. C. I.

TITKOS BARATOMNAK

Köszönetem után egese-
ges agyvelőt, és jozanon
élésre való meg-térést
kévánok.

I. **J** Uta kezemben a' te bö-
csületes fejetlen láb irásod, és e-
sze veszet *Farkas szőre színű Bar-
rársági Dorgálásod*. T. B. melyben
hogy az te titkos, de szakadozott
balást alol magát könnyen ki mutató ne-
vedet láttam, noha Datumját nem is
tvaftam, mindgyárt gondolám, hogy ez
l. mult 1663. éltendőben, Sz. Jakab
avának 21. napján költ. Mert valoban
meg mutattad abban a' *Canicula* gőzőlgő
üstítől nagy erőt vet *Seniorságodhoz il-*

A 2

lend

lendő okosságodat; mely noha bolond-
ságnak láttzik okosoknak; de teged, mint
Erős Calvinistát, jo erős régi fűtős Izalma
kopiákkal, az győzhetetlen Romai Anya-
szentegyház falait, mint valami fal-ronto
kóffokkal kényszerített Izurkálni; sőt im-
már Nyolcz erős lelki Bástyáit *Bl-bajlos*
Pápiának (hogy már) le is döjtette ve-
led. csak hogy markodban, törétvén,
pozdorjás kopiád, a ROMA falainak ha-
nyatt homlok estél, és Nagy fejedet, a
Szent Péter kemény kö- szalában veréffel
értetvén, oly nagy *χρῆμα μακάριος*
szarvad-nót az aglát ranczos homlokod
ban, hogy abbul ugyan nagyot kuhint
kürtötis csináltál magadnak csatázo le-
ked diadalmának ordítására; akarom
mondani, az egész Magyar ország előt fe-
jedre származot szégyen vallásod ki-kiál-
tására.

2. Mert valaki jozan fővel meg-te-
kinti a' Nyolcz okok ellen okosság nélkü-
valo irásodat, meg láttya abból, hogy te
semmit sem törődteél azon, hogy okolan
bölcsen, emberségesen ahoz szolly, a' mi
a' dolgot illeti; arra felelly a' mi a' nyolcz
okokban szivedet sérti; hanem csak té-
tővázol, és arrol szaporitasz szot a' mi
nem oda illik. Valaki olvassa irásomat
pedig

pedig, nyilván észébe veheti ebből fok te-
merdek hazudásodat, ostoeba szent Irás
csigázásodat, Istentelen káromlásodat, ha-
mis rágalmazásodat; gyermeki Sophisti-
káló bizonyirásodat; helytelen Conse-
quentiáidat, régi Sz. Atyákkal, Pápista és
Calvinista Doctorokkal, sőt tennen ma-
gaddal fok ellenkező mondasodat.

3. Kire nézve azon csudálkozom, hogy
merted Tekintetes és Méltóságos Urak,
Nagy nemes személyek, Istent szomju-
hozó lelkeknek hazug, Sz. irást hamis vé-
lekedések állatására csigázo, Isten ellen
káromkodo, Pápista Vallás rágalmazo,
az igazsággal és magaddal ellenkező, em-
berséges emberhez illetlen irásod régen-
meg bűszhőt sópreiteleiben adni? Azt tu-
dode, hogy oly vak parasztok azok a' napj
emberek, a' kiket hozszu *Prasabulati-*
ad ban bé hoztál, hogy Sz. Irás Izrael
tisztá forrása gyanánt szomjan iszszak a'
hazug, tudatlan mind nyelved-irásod za-
varos moslekit? azt véledé hogy ezekben
nem vészik esztelen feleletidet, a' Sz. irás
nak s-Pápista Doctoroknak böcsületes
neve alatt agya törött fejednek hamis
magyarázásit? Igenis értik s-oly hiszme-
ben vagyok, hogy mind szádát pennádat
megis ránttyák azért, hogy tudatlán szo-
szaporitással, hazug irással csak csegerez-
teted,

Pag. 437.

Dorg. A-
janlo le-
vel fol. 4.

Dorg. pag.
194.

tetted, és el-árultad vallásokot inkább,
hogy sem oltalmazad. Méltó is hogy ne
csak erős vas *karikat* orrodra, hanem ke-
mény Zabólatis vessenek kegyes Patro-
nusid a' szádba, és ne szenvedgyék, hogy
oly gyűlölséges infamiákkal terhellyed
a' keresztyén Császárt, Királyokat, Ura-
kat, és minden rendeket; kiket közönsé-
gesen *bálványozó* nével illetz, hogy a' *ka-
nyeret imádják, kemenczében süti Istenek
vagyon* &c.

4. Vallyon s-mire valok ezek! A'
Pápiák *Coronai méltosággal parancsolnak a'
lelki ismérveknek. A' Sáskáknak nincsen ki-
rályok; de ezeknek (Pápiáknak) vagyon
Títok! A' Pápiáka vallást Török Pogányéhoz
hasonlítod* &c. mire valok, mondám, ezek
hanem csak gyűlölség, és háborúság
gerjesztésére? Nem elég hogy az *Ország
Romlási okairól* való rut mocskos iudok-
ban *Gyermek* nével rutítottad Koronás
Királyunkat, hanem immár a' keresztyén-
ségnek közönséges ellenségétől oltalmaz-
od hatalmátis gyűlöltetted? Tudom hog-
te csak játéknak tartod ezeket, de más-
nak nyelve is ugranék afféle szok után.
Azért bár bellyeb falnád a' sipot T. B. és
ha hitrül akarsz disputálni, ted felre a' já-
ték szo szaporitást, rágalmazást, elzetlen
cél

ezél csapást; és tudományal, Szent irással
fogj a' dolgohoz; meg látod hogy ha-
mar vége szakad a' patvarkodásodnak.

5. Hogy pedig az *barom kérdés* nevű
könyv tudos bölcs Authorát, nem tudom
micsoda gyermekeskedéséért, (igy gyer-
mekeskedél te töröt fejú ven gyermek)
és Jesuitai mérgeért (igy gyomroskodol);
menten *meg-vezd/zteted*; (igy hányod
veted) meg hidd, hogy abból a' *vezd/ztö-
ből* Nagy fejedre magadnak nagyob *bolos
csinálsz*, és akkor igazán Botnak a' végén
lészén a' fejed. Ne veld azt, hogy vagy
megutálljuk, pökjük a' te méltóságos
írásodat, vagy el-unnyuk okos bolond-
ásgiddal mocskolodni, és válasz nélkül bo-
csatani.

6. Hanem imé ha észre akarsz térni (a'
ki nem remélhetetlen) s-egészes agy-
velőt akarsz bé-törött fejednek (a' mi le-
hetséges) én mint *Prater Misericordia* I-
stenes irgalmasságtól vileteltvén, egy Ora-
voslo Ispitályba viszlek, noha nem örö-
mest jósz; a' hol mind forród lészén az
Igaságtól, csak álhasd, ha meg-kopadtz
is: mind *Canteriumi* bélyegzed a' jobb
kezeden, hogy meg-lásd ez után mit íríz:
s-mind Helleborutod az agy-velőd pur-

gatiozására, hogy ennek utána parancsoljon az okosság a' pennádnak. Ha egy kevésé keményebnek látzik e' Curalás tudod hogy aféle nyavalyához vastag kézzel kel nyulni, kit én sem kiméllek. Azért jodra legyen ez Orvoslás szűből kivá'nom, és a' csipke bokorban lakozonak jó akarattya szálljon fejedre.

AZ ELSŐ OKRVL.

Dorg.
Pag. 8. 9.

7. **I** Ráfodnak fejét és kezdetit tapasztalható hamiságokkal azon törőd, miként mutassad, hogy a' Pápista vallás huszon három dolgokban Uj, némellyeknek iráfok szeréntis. De mivelhogy azokat bőtü szerént elő nem hozod, nem a' Pápisták szavát, hanem az magad álmát, befzelled. Mert kicsoda tagadgya a' Szírás méltóságát? ki mondgya hogy Uj az Halottakért való imádság? a' Mife szolgáltatás &c. hogy merész oly éktelen hazugságokat a' Pápistákra fogni? azt hiszedé, hogy el-hitetheted ezeket velünk csak ez egy dologgal, hogy te mondd?

Dorg.
Pagin. 10.
11.

8. Azt sem bizonyítod, hogy a' Cálvinisták Vallála Christus tudománya; nem igaz hogy Christus kárhóztattya a' Traditiokat, mint ti; hogy a' törvénynek bétöltését lehetetlennek tanittya &c. Azért

ért Christus nem Calvinista.

9. Azt sem találod, hogy a' Pápista vallásban szörnyű dolgokat tanitnak; mert a' hit dolgaiban és Anyaszentegház végezésével erősfitterett igaságokban semmit olyat nem mutathatsz.

Dorg.
Pag. 13.
14. 15.

10. Ugyan akarva jádzol, vagy bolondskodol; akarván próbálni, hogy a' vén emberhez nem illik a' Pápistaság; mert az Ostyának színté erőssen meg kell ragnod, melyhez erős fogak kívántatnak &c. Ilyen pedig foga törött bolondság, és vén emberhez illetlen gyermekeskedés a' több bizonyításid.

Pag. 20.
ad. 22.

Azért félre tévén bizonyosság nélkül valók nyálaskodásidat, hogy a' fel-tett-cél mellől el ne mehess, csak azt vízsem Curalásra a' mi a' Nyolcz okot illeti, és okos fejedet sérti. Leg első oka pedig a' Cálvinista Embernek, melyért Pápistává let e' volt. Mert:

A' Cálvinista Tudományok között csak egy sincsa'

Szent Írásban.

Az az, semmit azokban, a' miket a' Cálvinisták hitznek, vallanak, vagy tanítanak

ának a' Romai Ecclesia ellen, a' Sz. irás-
ban nem találunk.

11. Erre te két rendbeli feleletet adtz.
Elsőször, csak hamar 23. cikkelyit a' Pá-
pista hitnek akarod mutatni, hogy szent
írásban nincsenek; úgy mint hogy a' Ro-
mai Püspökök Sz. Péter *successori* legyenek
&c. De nem itt fája' fejed, ne tapogasd.
Mert nem a' Pápista hitről itt a' kérdés;
hanem a' Calvinista Tudományrol. Az-
ért *nihil ad rem!*: a' közbe vetett dolognak
mi voltát nem illetik. A' Pápista Docto-
rokat pedig mely helyesen mulfráltatod,
abból meg itilhetni, hogy citálad Cajeta-
nust in 4. sententiarum q. 6. 4. 2. holot
Cajetanus semmit nem ír in 4. sentent.
Nagyám ez egynek!

12. Mátodszor a' 27. levéltől fogva, egész
a' 48. levelig, azon törted nagy fejedet,
hogy hatvan három dologot, azok között,
a' miket a' Romai Ecclesia ellen tanít a'
Helvetica Confusio, Sz. irásból meg-
mutass; de semmit, tellyesíggel, semmit
a' Sz. irásban nem találál; hanem éppen
és mindenéftől csak magad tulajdon va-
koskodásiddal akarod per *Consequentiám*
(hogy már) a' Sz. irás hamis értelemre
csigázot szavaiból ki huzni, ha ki huzhat-

nád.

nád. Példának okáért.

13. Ez helyből: *Ez ígébez mellyet én
parancsolok, semmit ne tegyetek, se semmit el
ne vegyetek abbol*; ezt hozod ki: Hogy a'
Sz. iráshez semmit sem kel adni, sem pe-
nig el venni. De Moyses nem mondgya
Ez ígéhez mellyet írok, hanem mellyet
néktek szollok; mely nem csak Irásban,
hanem irás kivülis eleven tanítás által le-
het. Azért ollyat hoztál a' *Conclusioba*,
mely in *Antecedente non est*.

14. E' szokból: *A' Lélek bizonságot té-
szon arról, hogy a' lélek igazság*: azt állatod:
hogy a' Sz. irásnak Isteneisége, az az, hogy
Istentől adatot irás, a' Sz. Lélek belső bi-
zonság tétéleből meg próbátratik. De
arrolis téfzen bizonságot a' lélek, hogy
te bolondul bizonyítod abbol az Szent
Írás Isteneiséget. Mert ezt a' bizonságot
az elő hozot helyben nem olvastad.

15. E' mondásból: *Vagyon igen erős bi-
zonságunk a' Profetiáknak beszédek, mellyet
hogy követték, mint fécsésben a' lámpák, és
jelmiyelíték*: ezt vonzod: hogy csak e-
gyedül a' Sz. irás a' vallásban valo min-
den Controversiáknak (vetélkedések-
nek) el igazítására bizonyos Regula. De
ennél a' lámpátnál sem olvasom, hogy csak
egyedül a' szent irás. Ezt kellene pedig
mutatnod a' szent irásban, mert erről van
a' kérdés.

16. Ily

) Dorg. pag.
27 Dcut.
vers. 2.

Dorg.
Pag. 28.

Dorg.
Pag. 28.
2. Pet. 1.
vers. 19.

Dorg.
Pag. 26.

16. Ily frissen mutatod pedig a' több Calvinista Tudományokatis a' szent Írásban. Azért csak ijesztetni, vagy elámitani akarod 17. dik levelen elkezdvén 48. dik levelig, 63. bizonyosságid számával a' tudatlanokat; mert az nem több egy héjám kettőnél, tudni illik;

Mind Sz. írás a' Calvistiknál vala mit per bonam consequentiám, az az a' Prædicans agya-tetzése szerént abból ki húzhatni. De a' Calvinista tudományt ilyen következés-képpen a' szent írásból kihozhatni. Azért.

17. Ugy meg lehet, csak hogy nem tudom mint ímérhelsük bizonyosan semeg csalatkozhatatlanul, hogy azok a' Consequentiák jok, melyeket a' Prædikans tetzése javal, és nem jó ez, *re, b, gratia*, kit edgy Pápista csinált a' minap edgy Prædikansnak:

Quicumque dicit Prædicantem esse animal verum dicit, & dicit aliquid quod est de essentia Prædicantis. Sed quicumque dicit Prædicantem esse Asinum, dicit esse Animal. Ergo quicumque dicit Prædicantem esse Asinum verum dicit & dicit aliquid quod est de essentia Prædicantis. Ha ez helyes, tehát a te Consequentiáidat Számár csinálta. Ha helytelen, vallyon mivel jobbak, sőt

mi-

mivel nem rozszabbak a' te Consequentiáid ennél? ugy tetzik sokkal szinelebb ez! Ha nem penyízes a' te Consequentiád, mert edgyez a' szent írással, ezis a' szent írással edgyez ilyen formán:

18. *Quicumque dicit Prædicantem esse, dicit aliquid conforme Scripturæ [Erat Prædicans]* Sed quicumque dicit Prædicantem esse Asinum, dicit esse. Ergo quicumque dicit Prædicantem esse Asinum, dicit aliquid conforme Scripturæ.

Mit mondasz erre? veszem ezembe, nem jó; mert neked nem tetzik: tehát a' mi tetzik neked jó, és szent lélektől csinált Consequentiá; a' mi nem tetzik, penyízes. Azért láddé hogy a' Sz. írásnak böcsületes neve alatt csak a' magad gondolkodásid alkotmányit árulod Isten ígéje gyanánt; s nem nagy bálványozásé ez? Itillye meg a' kinek Isten okolságot adot! mégis te orczátlan bátorsággal azt mered mondani, hogy ugyan azon Calvinista tudományt, azokbul a' szent írási helyekből, a' Pápista Doctörök erősitik. Példának okáért.

19. Te ez helyből: *A' beszéd mellyes én szólottam az istli meg az enzem meg vesd az utolsó napom:* azt hozod ki: *A' Vallás dolga*

Luc. 4.
vers. 44.

Dorg.
Pag. 27.

Iob. 12.
v. 48.
Dorg.
Pag. 28.

Luc. 4.
v. 44.

dolgaiban támadot controverfiákat az sz. írás itili meg, ugy mint Biro. A' Pápista Doctor csak azt mondgya: A' Christus tudománya itili meg az embereket; ugy mint Istennek kiadot törvénye; de azért nem a' törvény a' Biro; Micsoda orczával mondod hát, hogy a' Pápista Doctorok ebből azt állattják, hogy a' Szent írás Biro?

I. Iob. 5.

20. Tenéked e' szent hely: *A' lélek az a' ki bizonságot téfzen arról, hogy a' lélek a' galság: azt adgya elődbe: hogy az szent írásnak Istenséget elég az szent lélek belső bizonság tételéből meg próbálni. De ezt nem erőssiti ama Pápista Doctor mondvan: Ihol a' harmadik bizonság a' sz. lélek: mert mi sem tagadgyuk azt; hanem azt kérdgyük, ki által téfzen bizonságot a' szent lélek hogy ez a' sz. írás? Erre te nem tudtz mit mondani.*

21. Lépjünk tovább. Hagybékét most az Auguftai gyűlésnek, kivel tudományodat merődön merő sz. írásnak hamislan állapotod. *Phülep nem üéd az Auguftana Confessio!* Másfizoris megtalálod nálam a' Pápista leleményeket (igy böcsűsöd az Apostoli Traditiokat) mellyek rágalmaszában heában fíradtz a' pag. 50. ad 33. Nem az a' fel-tett kérdés; ha a' Pápisták

pisták vallása ellenkeziké a' szent írással? *Azért azt a' Laistromot, kivel a' 59 leveléről fogva a' 80. leveleig potrohositottad könyvedet, othon tartottad volna, mint nem a' Pápisták ellenkezéfit a' szent írással, hanem a' te gondatlan fejeddel.*

22. Hanem ihol az Isten könyve! *kérlek forgasd reá a' leveleket, és mutasd meg. Hol vagyon irva; hogy Purgatorium nincsen; az Halottakért imádkozni és Alamisnát adni nem hasznos &c.* Es mihent csak egyget illyent találz, nyertes vagy.

23. Azt mondod, hogy nem a' Calvínistáknek kelé dolgokat meg próbálni; meg nyugottak ők ezen, hogy a' Pápisták a' szent írásból meg nem próbálhatták a' Purgatoriumot &c. Hallodé ámito *Pradicans!* Vagy próbálhatták a' Pápisták a' Purgatoriumot, vagy nem, nincsen arról most kérdés; hanem, hogy a' mit hisznek a' Calvínisták, a' szent írásban mutalsák. *Azért vagy hiszik hogy nincsen Purgatorium, vagy nem hiszik? Ha hiszik! tehát kéfzeknek kel lenniek mindenkor megfelelni mindennek a' ki okát kérdi; és nem kel szakadniok ki sebekből a' szent Biblia, a' mint mondod. Ha nem hiszik, avagy nem tudgyák, ha vagyoné,*

Dorg.
pag. 124.

vagy

Dorg.
pag. 50.

Vagy nincsen, vakmerőül vallyák hogy nincsen. Ha hiszik, és okát nem adhatják hiteknek, nem Hit az, hanem vakmerő vélekedés.

24. Hogy pedig a' Pápiſtákattéſzed Actor-ra e' dologban s-a' Cálviſtákat Alperelſé: Tudatlan Prokátor vagy. Mert így ha valaki azt mondaná: hogy a' feleséged nem idkélletes a'z/zony, nem tartoznék meg-bizonyítani, hanem te tölled kívánhatná, hogy meg-mutassad tökéltetéségét; avagy ha ezt okoffan nem kívánhatná tölled, te is ok nélkül kívánod, hogy mutassuk meg a' ſzent irás. bol a' purgatoriumrol valo tántítáſunkat, midőn te vádolod azt a' hamiságról. Mert akkor te vagy Actor. Az Actornak pedig kel meg próbálni a' dolgot, melyből ha ki szakad, oda léſzen ügye baja. Ennek felette mi eddig azt tudtuk, ſőt moſtis úgy értyük, s' talám te is azt tartod, noha nem tudod ki mondani, hogy a' Cálviſták *poſitive* hiszik hogy nincs Purgatorium. Azért ha *affirmantia eſt probare* a' bizonítáſtol meg nem mented a' Calviſtákat. mert a' mit ők affirmálnak, mi azt tagadgyuk.

25. Vesd meg magadat hát, és a' miſ

ők

ők hisznek, azt a' ſzent irásban mutasd meg.

1. *Nincsen Purgatorium*: Bizonyſágod: Csak két helyet tanít az irás, hogy legyen *Menyország* és *Pokol*, azért nincsen *harmadik*. Hibás Domine Prædicans: mert noha az ſzent irás ott két helyt említ, de nincs ott *Menyország*. Mert ahol *Abrahám* volt, nem *Pokol* volt az, mert azt mondgya, hogy ő közte; és a' *Pokol*ban kinlódó *Gazdag* közt nagy mély közébe verés, hogy eggyik helyről az másikban, ha kik akarnának is ne meheſsenek. *Menyország* sem volt az. Mert *Chriſtus*nak jövetele előt ſoha ſenki az emberek közzül *menyországba* nem mehetett. Azért *Szent Lukács*bol inkább ki hozhatod, hogy a' más világon három hely legyen, hogy sem hogy csak kettő. Mert ha ahoza két helyhez a' *Menyország*ot is hozzá téſzed, mindgyárt három helyt tanít a' ſzent irás a' más világon. Láddé hogy a' mely nyilat *Szent Lukács*bol lövöldöſz, fejedre eſik. Vagyoné több?

26. *Szent Agoston* ſzava ez: *Harmadik helyet nem találunk az ſzent irásban: hanem csak a' menyország és Pokol*: *Szent igaz*, de nem ſzent irás. Es ha úgy érted mintha ezzel ellene mondot volna az *Purgatorium*nak, nem *Szent Agoston*

B

hanem

Luc. 16.

v. 22.

Derg.

pag 97.

Aug. 1. 21.

de civ. 6.

259

Mat. I. r. hanem eb szavát beszéled, meg bocsásd
ep. 32. *Domine Pradicans.* Mert

*Quem recitas meus est o Fidentine, libel-
lus. Sed ma'e dum recitas incipit esse tuus.*

Mivel hogy nem érted a' mit mond
szent Agoston; talám soha sem olvastad.
Mert ha meg olvastad eleit és utollyát sza-
vainak meg is értenéd; és ha igazán meg-
akarnád mondani micsoda harmadik
helytagad, nem ísmér, és nem talál a'
szent irásban szent Agoston; soha erővel
nem fognád reá, hogy ellene szól a' Pur-
gatoriumnak. Mert ő nyilván, és vilá-
gosan ki fejezi, hogy a' Pelagianusok el-
len disputál, kik a' keresztség nélkül meg-
holt gyermekeknek elsőben Menyország-
got (mint Calvinussal Te-is) az urán
Pokol és Menyország között, nem tudom
micsoda bodogságot ígirtek, s' ez az har-
madik hely, kita' Menyország és Pokol
kívül, úgy mint két örökké való hely ki-
vül, nem talál Szent Agoston. Az Purga-
torium pedig, nem örökké való hely, ha-
nem csak ideig, az az, itilet napjaig tart.
Azért a' te tudatlan vakoskodásod ilyen.

Szent Agoston azt mondgya hogy ő
nem talál harmadik örökké való hely az
Menyország és Pokol kívül.

Tehát Szent Agoston ellene monda'
Purgatoriumnak. Jo probálásé?

27. Vagyoné még job ennél? A' Cal-
visták igyis befelnek a' Bibliából: Min-
den bűneinkből csak a' Christus vére tisztít
meg [ez életben] *Mettzünk hát a' Pur-
gatorium tűzével?* Kellemes Consequen-
tia, mint szinte amaz: Christus eleget
tött vérünkért: nem szükség tehát a'
hit, Keresztség &c. Ha ez te reád nem kö-
vetkezik, amaz sem mi reánk.

28. De ócsújk ugyan jo formában a'
Te on golyobis argumentodat, hogy
jobban tesék hamisága. Valakit mino-
den bűneiből csak a' Christus vére tisztít,
[ez életben] mettzen a' Purgatorium tű-
zével! De minket minden bűneinkből
csak a' Christus vére tisztít meg [ez élet-
ben]: Mettzünk hát a' Purgatorium tű-
zével? Bezzeg igy immár hamis az első
rész. Mert miként a' Hit és keresztség
által való meg igazulás a' Christus vére ál-
tal vött segítségből vagyon, mely nélkül
csak idvőségre való gondolat sem jöhet
a' mi szívünkben, nem hogy a' nélkül e-
gyéb érdemes cselekedeteket cseleked-
hetnénk: igy a' bűnért a' Purgatorium-
ban való elég tételt és büntetéstül való
tisztítást még ez világon éltünkben, nem
Purgatoriumban, holtunk után, a' Chri-
stus drágálatos szent vérevel erdemlyük.

29. Végre szent Jánossal igy befelel

a. Cor. 9:
7. 5.

Kik az Urban meghalnak boldogok (mindgyáért) mert meg nyugodznak az ó faratságoktól. Miért talzitanám há a' Purgatoriumi kinra? De ennek a' Consequentianak-is semmi szine nincs; hanemha így áll jo formában:

A' kik meg nyugodznak az ó faratságoktól, az az, szokot munkáitól, nem talzitanak Purgatoriumi kinra. Da a' kik az Urban meghalnak, mindgyárt meg nyugodznak az ó faratságoktól, az az, szokot munkáitól. Ergo. De az első részét Sz. János látásában nem látjuk: sőt abban az utolsó itélet nap után következő nyugodalomról vagy sz. Mely helyén marad, noha némely igazak lelke ideig Purgatoriumba vitetik; mert azokis boldogok, idvezülnek, és Istenhez mennek, de Purgatorium által; mint a' ki azt mondgya, hogy a' malom uctábol a' Cálvistik Synagogájába mégyen, noha a' Mészár székét nem kerüli.

30. De ám bár mind az első, mind a' második része argumentumodnak. Isten könyvébe légyenis, mégis a' Consequentia meg csalhat: mint ez:

Qui odio habet animam suam in hoc mundo in vitam æternam custodit eam. Joh. 12.

Qui facit iniquitatem odio habet animam suam Ps. 10. ergo. Qui

Qui facit iniquitatem in vitam æternam custodit animam suam.

A' Consequentia azért vagy nagyon meg irva a' szent írásban, vagy nincsen. Ha meg nagyon irva, *da demonstrandi*. Ihol a' Biblia. Ha ot nagyon szorul szoras; nem csak Consequentia, hanem nyilvánvalo szent írás. Ha nincs ot irva ó maga, hanem csak az nagyon ot irva, a' miből az olyan Consequentia következik, mutat meg szent írásból, mint ismérhessük bizonyoson hogy jo következés. Soha pedig ezt a' szent írásból meg nem mutatod, mert a' Consequentia jó voltárol eleget irt Aristoteles, de egy bótút sem iratot Isten a' Bibliában.

31. Ha azt mondod, hogy a' Calvistik az olyan Consequentiaikat ugyan a' szent írásból tanulják; mert igen világoson következnek; miért nem láthatják azokat a' Pápistik, Lutheranok &c, sőt tagadgyák azokat a' szent írásban lenni; avagy csak a' Cálvistik oly szemetek, és fényes okulárral bővelkedők? Miért nem látták azokat az olly igen világos Consequentiaikat ama fényes szemű, és ébren vigyázo régi szent. Atyák, ennyi sok száz éltendőtől fogva, hanem inkább azokkal ellenkező dolgot *Reprobantia* láttak az szent írásban? Ha igen világos

son következnek, bizony azt a világola-
got, a' kinek egészséges az agya, még lát-
hattya. Minnyájan mi Pápiſták a' régi ſz.
Atyákakl tagadgyuk a' te Conſequentiáid
világoságát. Azért mit mondasz? Ha elz-
sek a' Pápiſták, és a' ſzent Atyák; bizony
a' te Conſequentiád bolond, nem vilá-
gos; mert a' világost fenki, ha eſzes, nem
tagadhattya. Ha a' Conſequentiád vilá-
gos, az egész keresztény világot bo-
londá télzed; noha ezt nem mered ki
mondani. hát mit? azt, hogy a' Caſſai
Cálviſta Prædicans könnyen meg-tánto-
rodhatik, es mikor ſzárazra akar hágni,
ſeppevébe téſzi lábát. Azért minden em-
ber eſzén járion, és csak a' ſzent írának
emlegetéſire, ne adgyon hitelt confe-
quentiazásának. Mert.

32. Valamit tántorodhatatlanúl a' ſz.
írásbul nem bizonithatni azt nem kel-
hinni Cáluiſta hittel. De a' Cáluiſta Caſ-
ſai Prædicans Conſequentiájának jó vól-
tát ſzent írásbul nem bizonithatni. Te-
hát azt nem kel hinni. Azért a' mit ilyen
conſequentiával ki-hoz azt ſem kel hinni.
Tehát valamit tanit a' Romai Eccleſia el-
len, abban ſemmit nem kel hinni; mert
abban ſemmi ſincs a' ſzent írásban, ha-
né az ő o-koſ agyaban koholt talalmány.

33. Nem mondom azért, hogy a' ſzent
írás

írás mondanból eſtmit adhat valaki az ő
mind roſzſzak: sőt azt vallom, hogy
nincs oly tudománya a' Romai Eccleſia-
nak, mellyet jó következéſſel ki nem hoz-
hatni a' ſzent írásbul. De mi nálunk bi-
zonyos mód vagyon, melyből tudgyuk,
hogy csalatkozhatatlan a' mi Conſequen-
tiánk, tudni illik mikor azt az Eccleſia-
nak közönséges iteleti jóvá hadgya. A Te
Conſequentiáid pedig (mivelhogy vallá-
sod ſzerént az Eccleſiának, annál inkább
tenéked, bizonyos hiteled nincsen) csak
emberi gyanúságok, és bizonytalan véle-
kedések; s meg is Iſten ſzavának kiáltóſ,
melyekre egy okos ember, nem hogy lel-
kének iduólséget, de csak egy rúhós kecs-
kének a' bőrét ſem bizná. Itüld meg
magad hagondolatidnak alkotmányit I-
ſten igéje gyanánt nem adode halgatoid
eleibe, és ha nem tárod-é ſzadat az égre,
mikor igy-is bizonitod, hogy.

34. Az halottakért imadkozni s-ala-
misnát adni nem haſznos.

Mert: *Micsoda váltságot adhat valaki az ő
lelke-ért.* Azért &c. Kettő a' lelki váltsá-
ság. A bűnöktől fel nem válhattgyuk lel-
künköt, mert ingyen Iſten ajándeka a'
bűn bocsánat. de a' büntetéſt le ſzállhat-
tyuk alamisnával. Jól-lehet az örök kár-
hozatnak büntetéſe egy ſzer s-mind meg

B 4

bocsat-

Pág 994

Dan. 9.

v. 21.

Tob. 12.

v. 9.

Dorg.
22. 99.

bocsátatik a bűnnei, de egyéb büntetések fen maradnak. Mert, meg kel halnunk az Eredet szerént való bűnért: egyéb Isteni csapásokat kel szenvednünk bűneinkért, noha Christus eleget tet értünk. Szent Cyprianus, azt írja: hogy halálunk után sem a' pœnitentia tartásnak, sem az elég tévelnek semmi ereje nem léfzen: Hát Izent Cyprianus állattya az halottakért való imadkozásnak s-alami snalkodásnak halzontalan voltát; Ez a' Consequentia is hamis. Mert, ha maga könyvében olvastad az Cyprianus mondasát, nagy tudatlanság benned, hogy meg nem értted; hogy ő az érdemes pœnitentiáról elég tételről szól, kinek helye nincsen az más világon: de azt nem tagadja, hogy az Purgatoriumban levő lelkeknek bűnökért az éleveníek eleget nem tehetnek érdemlő imadkozással &c. Szent Gergely pedig azokról szól, a' kik veszendő állapotban meghalnak, mert azoknak más ember efedezése nem használ. Láfluk a' harmadikat.

Csak két Sacramentum vagyyon.

M. 22.
19.
35. Mert: Urünk csak két Sacramentumot szerzet. És másut. A' Christus oldalabul vér és viz folyt. Azért &c. De ez nem

ez nem consequentia, hanem bolondozás. Mert sohült a' szent irás nem írja, Micsoda a' Sacramentom? Hány Sacramentum vagyyon? Sohült a' Kerefzséget, és Ur-vacsoráját Sacramentumnak nem nevezi. Sohült nem mondgya, hogy Christus csak két Sacramentomot szerzet: Abbol pedig, hogy az Ur két Sacramentomot szerzet, szinte ugy következik, hogy csak két Sacramentum vagyyon, mint, hogy csak két ember vagyon Cassian, mert két Cassian embert emlegetz: Czeglédi Istvan s Czeglédi Palkót. De mint bizonyod, hogy.

Lapheska.
111.

Az Ur vacsora nem aldozat?

36. Ezt cselekedgyetek az én emlekezésemre. Ergo Az Ur vacsora nem aldozat. Szep Bibliai Consequentia! mint ez: Czeglédi nagy Doctor; Az ért nem Ember. Nem az a' kérdés Micsoda aldozat? csak emlekeztető-é, vagy Isten-engefztelő? hanem, ha az Ur vacsora tulaidon és igaz áldozat-é. Te erre nem tudsz mit mondani, hanem gonosz lelki isméréteddel vesztegeted Izent Agoston mondasát c. semel Christus. dist. 2. (te gondatlanul eadem irtad mintha eleb azont citáltad volna) a' hól oly dolgot és mondást ír szlenni, a' ki ott nincs; és így akarod meg jáczottatni, tévelíteni, és kábítani az te
B 5 után-

utannad vált költséget. Vallyon, úgy mond,
 s. a Christus meg-áldoztatik é a szent vacszo
 rában? NEM, hanem az minékünk Halála-
 nak emlékezésre való. Így szól pedig őt fz.
 Agoston; (előttem vagyok) *Quoties Pas-
 cha celebratur, nunquid toties Christus mori-
 tur? sed tamen anniversaria recordatio re-
 presentat quod olim factum est.* Vallyon,
 úgy mond, Christus meg halé mind ano-
 nyiszor, vala menyiszor Husuét napiát il-
 lyük? mindazonáltal elztendőként va-
 lo emlékezeti jelenti azt, a' mi régen tör-
 tént. Hallod? nincs it semmi emlékezet
 arról; vallyon Christus áldoztatik a' szent
 vacsorában? Ha te, tudatlan ember, Deá-
 kúl irtad volna le az Agoston szavait s az
 után tőtted volna magyarázatodat, ezés
 ben vehetné minden okos ember vakme-
 ró és hitető hamis csalárdságodat. Ha
 tonáb olvastad volna szent Agostont ep.
 ad Bonif. magad is elzedben vehetted
 volna, mit mond szent Agoston: *Nonne
 semel immolatus est Christus in seipso. & ta-
 men in Sacramento omni die immolatur:* hogy
 ugyan azon Christus, mely ő magában [a'
 keresztufan véresen] áldoztatot, a' szent
 Sacramentomban minden nap áldoztatik
 [vét nélkül] Nem pirulsz? még ha pi-
 ruhac orca vér nélkül.

37. Meg bizonytád hiszem a' Calvista
 tudo-

udománt a' szent írásból. Nyertes vagy
 benne mint Bertok a' csikban! Ládde,
 hogy csak vak Bial modg'ára, kemeny
 falban verted a' fejedet magad sérelme-
 vel; kit hogy töb jajjal érezz meg, maid
 más sós eczettel mosom febeidet. Men-
 nyünk a' második okra.

A' MASODIK OKR VL.
 Eza' második ok a' Calvista
 vallásbul még téréfre.

Mert bátorságos hogy a' Papi-
 sta hitben idvezülhetünk.

Bzonság: A' melly vallásban szen-
 tek voltak és idvezültek a' Régiek, az
 Apostolok idejétől fogva Cálvinusig; bá-
 torságos, hogy abban miis szentek lehe-
 tünk, ha érkölcsünk meg felel valláfunk-
 nak.

De a' Pápista vallásban szentek vol-
 tak, és idvözültek a' Régiek.

Tehát bátorságos, hogy a' Pápista
 vallásban, miis szentek lehetünk.

Első része tagadhatatlan. Az máso-
 dikát egy általlyábā tagadni nagy esze fe-
 lejségnek itiled magadis; mert ugyműd,
 a' Pápista vallásban Calvista szentek látha-
 tatlan prædestinatufok voltak, és csak a-
 zok idvezültek.

Drog.
 39. De pag. 145.

c. semel
 immola-
 tus est.
 eadem

39. De ezzel a felelettel tellyel ség-
gel meg vallod, hogy avagy senki Calvi-
nus elöt nem idvözült, avagy Pápiſta hit-
ben idvözült. Mert ha értéd mit beſzélſz,
azt mondod, hogy Kopafz János elöt, bi-
zonyos, külső es láthato gyülekezet nem
volt, mely a' Calvinus tudománya ſze-
rént tanított volna mindenben. Tehát
igaz Cálviſta hit ſem volt. Mert

Szent Pál nyilván írja; hogy a' Hit
hallásból vagyon, a' Hallás prädikálás-
ból; a' prädikálás Iſtentől küldetet Tan-
nitok által. Azért ha Calviſta Tanito
Doctörök nem voltak a' Pápiſtatágban,
Calvinista idvezitő Hit ſem volt. Tegah
ha a' Papiſta vallásban valaki ſzent volt
és idvezült, Pápiſta hitben idvezült. Buj-
el hát a' te titkosláthatatlan Eccleſiáddal,
melyben ſem igaz Hit, ſem idveſég re-
ménség nem lehet. Senki abban ne ma-
radjon ha veſzni nem akar, Hanem abba
az erős és ſzámtalan üdözéſſek ellen gyö-
zedelmes Romai Eccleſiába mennyen,
melyben éltek és idvözültek valakik az e-
gész kereſtyénſégtől ſzenteknek nevez-
tetnek, és a' mely ſök vér és halál között
ſzünetlen egymás után következő Pálz-
rokkal és külső vallás ſzeréntis minden-
kor fényeskedet. Mert lehetetlen hogy
valamely gyülekezet külső képpen Pápi-

ka.

ſta, köveſſen Török vallást, mindazáltal
Chriſtus láthatatlan Eccleſiája légyen.
Mivel a' ki ſzível hiſzen az igazuláſra, ſzaj-
jal kel vallást tenni az idvőlſégre. Vala-
ki Chriſtuſt meg tagadgya emberek elöt,
meg tagadtatik Chriſtuſtól.

40. Azért el arulod hamiſágodat,
mikor azt mondod, hogy a' Pápiſtaſagban
lappangó Cálviniſtak csak cúlſó képpen
holdoltak a' Romának.

Mert miképpen lehetett lappangás-
ban valamely vallás tanitő nélkül? mi-
kor bujtrak efféle ſuttomban. Ki volt an-
nak neve? kitől ugy meg ijedtek! honnan
tudod hogy ezek a' bujkáló ſzentek Cálvi-
ſták s nem Lutheriſták voltak? &c.

41. De te csak azt mondod, hogy a'
Tunc ad Nunc non valet. Mert a' moſtani
Pápiſta vallás bálványozo &c. Enis csak
azt mondom. A' mely Pápiſta vallás volt
régenten, melyben idvözültek a' régiék;
moſtis az. Régenten nem volt bálványo-
zo. Azért moſt ſem. Avagy ha jámbor
vagy mutafs egy bötüt a' izent irásban,
melyben ellenkez e' moſtani Pápiſta val-
lás a' régivel? hanem mutathatod meg
nem mentlek a' hazug káromlo névtül.
hazugságtul pedig meg nem mentnek a-
ma hiſſágos vakoskodáſid:

42. I. A' Pápiſta vallása' Szentek-
ket

ket segítségül hívja. Azért Bálványozo. Első őt százesztendőbenis a' keresztyén-ség hitre és tanította a' szentek segítségül hívását s nem volt bálványozo. a' mint Szent Agoston *fideli/simus testis* leg hitelesb tanu meg mutattya. Tehát most sem.

ii. A' Házasságot és eledeleknek ételét megtilani ördögi tudomány. A' Pá-pista vallás meg tiltja a' Papóknak a' házasságot, és bizonyos napokon némely eledeleknek ételét. Azért ördögi tudományu. *Subsume Domine Prædicans.* Te is a' szent irással tiltod a' házasságot az anyafiak közt: s talám vagon oly eledel a' kit nem szerez s meg nem eszel. Hát te is ördög tudományu vagy?

iii. A' Pá-pista nem hiszi keresztyéni hittel hogy ő idvözül. Tehát a' pá-pista hitben kételkedik ember. Te sem hiszed keresztyéni hittel a' mit Isten nem jelen-tett. De hogy te idvözül sz Isten meg nem jelentette. Azért keresztyéni hittel nem hiszed hogy te idvözül sz. Tehát kételke-del? Láddé mely balgatagul mértad hogy régenten tiltta Apostoli tudomány volt, most attal el rántorodot a' papista vallás. Valamig azért meg né bizonyítod hogy Calvinus előtt a' Pá-pistaságban valaki nem pá-pista vallás, és hit szerént szent volt;

volt, és idvözült, mind addig fen marad az Második ok igazsága, és az okos Cal-vista Prædicans hazugsága.

43. Csak fogás az: hogy az pá-pi-
sták közül sokan meg győzettek lelkek
isméretiben s azt vallották a' mit Calvi-
sták; mert nem csak pá-pista, de csak egy
ember sem volt Calvinus előtt, ki a' Hit
dolgában azt követte és tanította volna
mindenekben a' mit Calvinus. Hogy pe-
dig némely mondásért, hamissan alitod,
hogy Calvinistákkal egy értelemben vol-
tak, azzal nem térszed Calvinistákká, sem
nem igazítod a' Calvistá vallást. Azért
mendegellyünk a' Harmadikra. Lásán
járj! El ne esél, mert la mint szédelyeg
a' fejed. Majd itt jo iret adók szédelgés
ellen.

Az HARMADIK OKRVL:
Ezis felette nagy indító oka
volt Calvinistának vallá-
sa változtatására. Mert:

Az hit Dolgairol bizonyost
nem tudhatni a' Calvi-
nus Táborában.

44. B Izonyság. A' Calvinisták azt val-
lyák, hogy bizonyos csalatkoz-
hata-

hatatlan, és Isteni Hittel nem hihetünk egyebet, hanem csak a' mit szent írásban találunk. De a' Szent írásban nem találjuk írva, vagy nevezet Izerént egyenként, vagy közönségesen a' Bibliának minden könyveiről, hogy azok Istentől irattak, és olly tisztán s éppen marattak, mint az Isten iratta. Tehát azt bizonyos hittel nem valhattuk. Tehát a' hit dolgairól semmi bizonyos nem tudhatni.

45. Ennek a' bizonyosnak első része a' Calvinistáké. A' második részét tagadodte, s így mutatod a' szent írásban hogy a' Bibliában foglalt könyvek egygyül egyig mind Istentől irattak &c. Mert. Az Isten szollot Prophétáinak általa, kik eleirül fogva voltak. Azért vagyon közönséges írás, hogy Isten notariáltatta a' szent könyvet. Jo következőse ez? *Isten szollot Prophéták által: Azért Isten iratott azok által?* Látodé hogy az elől járo propositio és mondás, nem oka az következőnek, és hogy ollyat hoz bé az utolsó mondásban, ki az elsőben semmiképpen nincsen. Illyenek mind a' több consequentiáid is, csak szo szapottás s. helytelen ámitás.

46. Arrá pedig, ha el kellé hinni, hogy a' Biblia oly tisztán maradt mint Isten iratta, csak azt mondod: *hogy nem hiszed,*

hiszed, hogy az Isten iratása után meg vesztetted. Vona: En sem hiszem azt, sőt a' mely kereltény hittel vallom, hogy Christus meg holt érettem, az on igaz hittel vallom, hogy az Anya szentegyházban, igazán, és a' hitre s. io erkölcsre tisztező dolgokban, hamisítás nélkül úgy maradt nálunk a' Profeták és Apostolo kirása. a' mint azokul irattanak. De mivel hogy Te csak azt hiszed bizonyoson, a' mit vagy vilábson a' szent írásban találsz, vagy onnan ellene mondhatatlan igaz okoskodással ki hozsz. Azért nem hiszed, hogy éppen, és tisztán úgy maradt az Apostoli irások börtüé, a' mint elsőben iratot, mert a' szent írásból meg nem mutathatod.

47. Azt mondod: hogy, Soha Christus Moysesre és a' Profetákra nem igazított volna, ha szennyes Bibliát laidított volna. Ez igaz: de az a' kérdés; honnan tudhassuk azt bizonyosan, mellyik az a' még nem szennyesdet szent írás, kire Christus Urunk igazit? A' Pápista Doctorok kiket citalsz, meg vallyák, hogy a' Sido és Görög börtüben meg nem vesztetted a' szent írás. Nem tusak odunk ellene. Mert az egész Ecclesia arról bizonyoságot tézen. Mely ha helyes, helyen vagyon a' dolog: ha bizonytalan az Ecclesia

Dorg.
pag. 206.

Dorg.
pag. 209.

Luc. 16:
v. 29.

Luc. 1.
v. 70.

elefia bizonyosságá, heába ezek írási val-
ló bizonyításod.

48. De ám bár a' Bibliában azt olvaso-
nok is, hogy a' Biblia Isten igeje; Sőt bár
a' Biblia könyveinek Izáma, es laistroma
benne írva volna is; arról az írásról is,
melyben ez a' Laistrom találatnak, ugy-
an azont mondhatnók; hogy írva niná-
csen, hogy azt Isten íratta.

2. Tim. 3.
v. 16,

Dorg.
pag. 509.

49. Meg engedtem; hogy a' tellyes sz.
írás Istenől ihletet: de innet nem sül-ki;
hogy a' Moyses könyve szent írás; hanem
csak az, hogy, ha a' Moyses könyve szent
írás, tehát Istenől ihletet. Mint mikor
azt mondod: hogy egy Cálvista sem sze-
retheti Isten tellyés szüből, azért Péter-
biro sem, ha Cálvista; de eléb kellene
még bizonyitanod, hogy Peteris az. Sem
mi képpen azért nem lakatolhatod be az
ajtot, hogy ez a' Conclusio ne jóhesse ki:
*Nem igaz hogy semmit keresztyéni hittel nem
tartozunk binni a' mit szent írásban nem ol-
vasunk &c.* és így a' Cálvisták Fundamen-
tomának nincsen fundamentoma.

2. Cor. 3.
v. 6.
2. Pet. 3.
26.

50. Hát még ha eztis hozza adod; ho-
gy a' szent írásban foglalt igaz tudomány
a' szentírásnak igaz értelmében áll? (Mert
a' bötü (igaz értelem nélkül) még öl: és
a' mint szent Péter szól, veszedelmes szere-
ha hámissan érterik; és az Isten Izava-
csak)

csak abban az értelemben Isten Izava-
melyben Istenől mondatot.) mi követ-
kezik? az hogy a' Hit dolgaiban Te semmi
bizonyóolt nem tudhatsz; mert a' szent írás
igaz értelmének bizonyosan vegere nem
mehetz; mivel oly írás magyarázót nem
nevezhetz, mely annak igaz értelmet té-
velyéd hetetlen igazsággal tanuhaslla.

51. A' szent írást tezed jo magyarázóvá;
mert a' szent írás értelmét, ugy mond, a'
szent írásból világosítják: egyik szent írás
a' másikat szokta világosítani. E mind jo.
csak hogy ebből nem következik, hogy a'
szent írás csak önnen maga jo magyara-
zoja mondásinak; Mert egy az: hogy
egy írásnak a' másikkal valo egy be ve tele
oly által kel lennie, kiről bizonyosok le-
hesünk, hogy még nem csalhatatik ab-
ban, hogy ugyan azon dologrul vagyon
fzö mind a' két helyen; és hogy egyik vi-
lágosb a' másikkal is oly értelme vagyon,
a' minemüt ő jóvall. Ezeket pedig a' szent
írásban fenki nem talállya. Más az, hogy
gyakorta nem találhatni ugyan azon do-
logrol világosb mondást, mely mellé
értheid a' homályos bötüt: mint *lex pec-
cati, lex membrorum, Corpus peccati, baptiza-
vi pro mortuis &c.* ennek felette nincs oly
világos mondás, melyet a' Tévelygők
hamisra nem fordítanak, és Tévelygések

Dorg.
pag. 228.

mentségére nem csigáznak, egyiket a málikból akarván magyarázni. Végre, ha mindenkor a' közbe vetett mondáinak igaz értelmét más hasonló írással kel magyarázni, soha vege nem léfzen az írásnak egymáshoz vetésében, avagy oly írásra kel jutnunk, melynek értelme más írásban nem találhatóik.

52. Azis igaz hogy a' szent Lélekről kel venni az írásnak igaz értelmét; de az a' kérdés ki által, és mi módon adgya előnkbe a' szent Lélek ezt az igaz értelmet. Mert a' *Hitnek ballásból kel lenni*. Tehát valamely bizonyos megcsalatozhatatlan Tanu által előnkbe kel adadni, hogy e' mondást *Ez az én Testem*, nem kel tulajdon értelemben venni, a' mint monddod. Ha a' szent írásban szolló szent Lélek ki jelenti, minemü értelemben kel venni az írás szavait, Ihol a' Biblia! mutasd meg, hol mondgya a' szent írás, hogy azt a' mondást így kel érteni? Ha meg nem mutathatod, hogy mered mondani, hogy a' szent írás ki jelenti, minemü értelemben kel az ő mondást venni? Hűszent írás helyeit hozod elő, de egy sem fejezi ki, hogy azt a' mondást úgy kel érteni.

53. Nem igaz hogy a' Sacramentomi szok a' szent írásban nem vétetnek tulajdon

don értelemben. Mert amikor az írásban a' *Barany* által meneteinek; a' *környű metelkedés* frigynek mondatik; ugrya valóságos barany, környűl metelkedés értetik, mint a' Kereltségben, a' vizen és mosafon valóságos viz es mosás, nem valami más. Mivel pedig minden Sacramentom Istentől rendeltetett jele valaminek; a' mennyben jel, nem mondatik tulajdon értelemben jegyzet dolognak: A' *Barany*, által meneteinek &c. De mivel hogy az oltari Sacramentom nem csak üres jel, hanem oly jel, melyben jelen vagyon a' jegyzetet dologis; azért midőn a' meg, feszült Christus teste emlekeztető jelnek mondatik, azzal ki nem rekesztetik a' Christus teste vere a' Sacramentomból.

54. Nem szent írás, hogy Christus az égben lévén egyfzer s-mind a' földön nem lehet, &c. Nem igaz, hogy ha ezeket a' szókat: *Ez az én Testem*; bórü szerént vészük, e' léfzen értelme: *E kenyér melyet kezembem tartok, én testem*. Mert a' kenyérről sem magán, sem mással együt nem mondhatta Christus, hogy az a' kenyér ő teste. Mert szinte oly bizonyos, hogy a' kenyér nem Christus teste, mely bizonyos, hogy te nem vagy Szamáris; hanem ha *figuráé*. Tehát e' szóval *Hoc, Ez*

Rom. 10.
v. 17.

Doyz.
pag. 225.

nem a kenyerec mutatja, hanem az
lenti; hogy a mi a kenyerek külső izi-
ne alatt vagyon, igazan Christus teste az.

55. A' tób magyarázási bizonyságic
elő izamlalni üdö vesztés: mert nem Sz.
írás magyarázási, hanem emberi elméből
faragat *consequentziák*, melyeknek ketteg
kívül vettetett hitelt nem adhatunk, mert
azokrol a' szent írás nem ad bizonyságot.
Másfunnan pedig meg mutatod okosko-
dalidbol, hogy keves favát nyáltad a' Dia-
lecticának, midőn így is vakoskodol:

*A' Szűz méhében formáltatott Christus
teste nem kenyerből s borból való.*

*De a' mely Test a Sacramentumban vé-
tetik kenyerből s borból való. Azért a' me-
ly Test a Sacramentumban véteik nem az
a Test, mely a' szűz méhében formáltatott.*

56. Ez bizonyságod valóban meg mu-
tatty helytelen Consequentiadat. Mert
ha a' kis dialecticadból ki nem szakadt az
a' folium, a' hul in *secunda figura ex maiori
particulari nihil concluditur*: onnet meg
tanulhattad volna, hogy a' bardumen-
tumodnak első propositioja ilyen, mint
ha valaki így bolondoskodnek veled:

Az Anya méhében formáltatott Prædi-
kansnak nem volt szakála. De a' mely
Prædicans a' kiálto. szekiből profinál, an-
nak szakála vagyon. Azért a' melly Præ-
dikans

a' ki az Anya méhében formáltatott. Hie-
lyesé ez D. Prædicans? hanem helyes,
vallyon miért? Nem de azért-e mert, az
első részében nem egy ált allyaban és kö-
zönfelesen minden helyre és időre neze-
vétetik a' Prædicans, hanem csak az Anya
méhében való állapotja szerént: a' má-
fodikban pedig ember-kori *circumstan-
siával*. Azért a' te *lozan* (magad mon-
dád) *okoskodásodól*, így gondolkod-
gyál: hogy az első propositioiban, a' Chri-
stus Testét érted csak a' menyiben a' Szűz
méhében formáltatott: az másodikban,
ugyan azon Christus testét érted, az Sa-
cramentomi módgyával. Es így a' te
negy labu oktalan *quatuor terminorum* ar-
gumentumod botlik.

57. Illyen *lozan* okoskodásod ezis: Ha
a' Christus teste a' Sacramentumban va-
gyon, ot kel a' Hivének is lenni; Mert:
Valahova a' Barany mégyen a' Szentis
követik. De az Ur. vacsorajában nin-
csenek ott. Ez hasonló amához: Christus
mondgya: A hol ő vagyon az ő izolga-
ja is ot vagyon: De a' Christus szolgaja
nincs az Ur vacsorában. Tehát Christus
sincsen.

Ha ez jócsinály chez hasonlót: Ubi
est Christus, ibi & Minister (Prædicans).

num. Ergo & Minister (Prædicans) Ha
ezek helyes Consequentiák. nem tudom
mi legyen a' helytelen. Azert ha kész va-
gy, fogadádó szerént, minden tubádban
oda ugrani, hol leg mélyeb az Hernád,
im en meg mutattam, hogy helytelen
Consequentiák kal élrel:

58. A' több *jozan okokodafid* csak ilyen
Reze emberhez illendő érzetelenségek,
azzal dicsegetések, mert ugy ki mutattak
tudatlan hamiságotat, mint Noe turpis-
sága, hogy magad se tudgyad azt befede-
ni, te *lapherkéd* palaitolni. De mit ha-
sznál a' gyermeki pok hálo palaitolás be-
rontot fejednek, ugyan csak ki tertzik
hogy nem volt Cerebrumod, mikor e-
szalban-is verted szígeny fejedet.

A' NEGYEDIC OKRVL.
Hogy a' Calvinista Gyüleke-
zet nem igaz Ecclesia.

59. M^{ert} Lehetetlen hogy a' Gyüle-
ket Christus Ecclesiaja legyen,
melynek az Apostolok idejétől fogva,
minden időben Tanító Doctori, és Pásztori
Gyülekezeti nem voltak.

De Te gátlhatatlan igazság az, hogy
Luther

Erner elot ezer éztendőnei tovább, egy
Doctora, Lelki Pastora és Tanítója nem
vólt a' Calvinista vallásnak. Azert le-
hetetlen hogy a' Calvinista gyülekezet
Christus Ecclesiaja legyen.

60. *Erner megjósolása* Calvinisták
(ugy mondog) semmire kellőnek tartják.
De te semmire kellő ember leszel, ha
meg nem mutatod, hogy az Apostolok
idejétől fogva valamely időben a' Chri-
stus Ecclesiaja Isten igéjének hirdetése és
Szentfegek szolgálatata nélkül vólt. Ha
ezt meg nem mutathatod, meg bocsás, ha
mi többet hiszünk szent Pálnak, hogy sem
Teneked. Sz. Pál írta: hogy a' Hit nem
lehet predicallás nélkül: tehát az hol
Hit vagon, Tanítóknak kel ot lenni. A'
Christus Ecclesiaja Hit nélkül nem lehet;
tehát soha Tanítók nélkül sem maradhat.
Azert mondogta szent Pál: Hogy Isten az
Ecclesiában szintén addig mig minnyajan
gleibe megyünk, Tanító Doctorokat és
Pásztorokat tart. Tehát az, az igaz Ec-
clesia melynek minden időben Tanítój
vadnak. Mert a' Te Cerebrumod sze-
réntis ugy tertzik, a' földön Vitézkedő
Ecclesia, nem egyéb, hanem azoknak
gyülekezete, kik az Isten igéjének igazán
való hirdetésében, és Sacramentumok
szolgálatatában eggyeznek.

C 5

61. A.

Ephe
74.

Lapherke
416.

Ephe. 1. v.
12 Rom
10. 14. 17.
1 Cor. 11.
7. 46.

Rom. 10
7. 14.

Ephe. 4.
7. 12.

Derg.
pag. 361.
362.

fitioja, nem semmire kellő. De Téfe-
mit az ellen nem tudsz okos emberhez il-
lendőt mondani, hanem csak az *Ecclesi-*
adnak láthatatlanjagában vakoskodol, no-
ha ugyan csak héaban. Mert ha nincs
oly Ecclesiája Istennek e' földön mely-
ben igaz Hit nincsen: Ha nincs ott igaz
Hit a hol praedikálás, Isten igéjének hal-
gatása nincsen, tehát nincs e' földön lát-
hatatlan Ecclesia, mert lehetetlen hogy
az a' gyülekezet láthatatlan legyen mely-
ben praedikálók és halgatóc vannak. Az-
ért, hogy ha a' Cálvisti gyülekezet igaz
Ecclesia, mindenkor látható volt; tehát
Cálvinus előtis Tanitoi nac kellett lenni,
kic az igaz Cálvisti Hitet hirdettéc; tehát
halgatóknak is kellett lenni? kik a' Tani-
tóc tudományát vettéc és követtéc: te-
hát gyülekező helynek is kellett lenni,
melyben az Isten igéje hirdettetec, és a'
Sacramentumok szolgáltattac. De ha
minden Nemzetséget, Tartományoc, Vá-
rosoc historiat, minden Egyházi Docto-
roc irásit által olvasodis, sohult egy em-
bert sem találz nevezetn, ki valaha ezt
a' te Cálvisti vallásodat tanította, hitte
és követte volna. Quis? Ubi? Quas
do? Kivolt? Hol volt? Mikor volt?

62. Mit

láthatatlan volt Cálvinus előtis a' te Eccle-
siád, jo okulárod nac kel lenni, hogy láts
hasd, es ujal meg mutathasd a' *Láthatatlan*
Ecclesiát, annak Páiztorit es Tanitoit: Ha
pedig meg mutathatod, tehát Cálvinus
előtis nem volt *láthatatlan* De te egyyütt
azt mondod, ha láthatatlan volt; má-
sutt a' Luther előtis való Doctrok irásiban
mutatod (hogymár) a' Cálvinistac Hel-
vetica Confessioját a' fol. 313. ad 317. sőt
a' Pápak saját irásiban a' fol. 338. ad 348.
tehát látható volt. Mert az Ecclesia an-
nyiban látható, a' mint mondod, a' men-
nyiben látható Tanitoi vannak. De a'
kik nec neveket, helyeket, idejeket fel ir-
tad a' Cálvinistáccal egyyett értet pápi-
stáknak, azok láthatóc voltac. Azért a'
Cálvinista Ecclesia Cálvinus előtis látható
volt mindenkor, és láthatatlan volt va-
lamikor, tehát volt s' nem volt. Azért te is
bizonyitod azt, s' nem bizonyitod; muta-
tod s' nem mutatod &c mégis ezt vita-
tod, hogy a' Régi pápisták egyyett értetec
te veled; holot magad sem ertetiz egyyett
magaddal; se Cálvinus Apáddal; ki azt
irja: hogy a' Régi ec minnyájan, valakik-
nek irásí nállunk vannak tevelygettec: Es
Omnes Reges & populi, à summo usque ad no-
visimum Misa abominatio inebriavit, te
pedig

Dorg.
pag. 173.
& seq
167. ad
173.

Dorg.
pag. 174.

Dorg.
pag. 355.

Call c. 4.
n. 38 l. 4.
c. 18. n. 18.

Dorg.
pag. 312.
ad 336. et
343. ad
348.

Dorg.
pag. 213.

Cal. l. 1.
c. 7. n. 1. l.
4. c. 9. n.
14.

pedig meg tisekedtet az régi izet Atyak-
kal valo (hogymár) bárátságos, és Hel-
vetica vallásod szerént valo Atyafiságos
régiségben: Jollehet fenki azok közül
a' kiket emlegetsz egy sem volt, a' ki csak
egy czikkelyben is az Helvetica
Confusioddall egy értelembe volna a'
pápiista vallás ellen.

63. Cálvinista vallás ez: Hogy a'
szent irás magátul, elegséges méltoságu,
és az nem fűg az emberektől. Miis azt
vallyuk, de nem egy értelembe Cálvi-
nust, ki hamissan írta: *hogy a' Catholicu-
sok vallása szerént csak annyi böcsületti va-
gyon a' szent irásnak, mennyi enged neki az
Ecclesia.* Es, *hogy azért helyes a' szent irás,
mert nyert az embereknek.* Mert a' Ca-
tholicusok csak azt vallyák, hogy az Ec-
clesia Apostoli Traditiobol, az az kézrül
kézre adot tudománybol, ismerteti ve-
lünk a' szent irást, miképpen az órvós is-
mérteti az aranynac joságát, avagy mi-
ként keresztes szent János mutatta Chri-
stust. De ebből nem sül, hogy az embe-
rektől fűg a' szent irásnak méltosága *quo
ad se* magára nevez, mert nem az Ecclesia
ad méltoságot a' szent irásnac, nincsis ha-
talma, arra hogy szent irásá regye, a' mi
nem szent irás, hanem meg mutattya
mellyik a' szent irás. Csak illyen értelem-
be

be mondgya pedig Bellarminus *hogy a' szent
irás Ecclesiától fűg, nem a' mint te gon-
szul magyarázod.*

64. Ezis Cálvinista Hitnek mon-
dod: hogy a' szent irásban tellyesen meg
vadnak írva valamelyek tartoznak mind
az Idvezítő Hitre s. mind az Istenes életre
A' Catholicusok is azt vallyák az 540. esz-
tendőben élő Justus Orgelitanussal, a' kit
citálsz: de nem oly értelembe hogy va-
lamit hinni kel, azt neme és nevezete sze-
rént a' szent irásban találhatni, hanem
hogy a' szent irásban mindenek fel talál-
tatnac vagy nyilván, vagy olly tanitora
mutat, (ugymint Ecclesiára) kitől kel
tanulni, a' mit nevezet szerént abban nem
találhatni.

65. Vallásod ezt tartya: Hogy a'
szent irásbul kel meg tanulnunk a' tudos-
mányoknac meg próbálását: Kelemen.
v. Papa azt írja: A' szent irásbol minden
ember egész s erős regulát vehet, de ug-
y ha a' szent irást az An aszentegyháznak
igaz magyarázattya szerént veszfűzük. A-
zert Kelemen Pápa erőfíti vallásodat.
Erős Cálvinistává lett volt hiszem Kele-
men! De ugy látom, azt sem érted mit
mondasz, ha azt hiszed felőle, hogy lelki
isméreti ellen, maga érteleme ellen vallá-
sod szerént állor. Azis bár ugy legyen,

Dorg.
pag. 313.

azt hiszedé hogy valaki némely dolgok-
ban egyet ért es mond a' Cálvinistákkal
tellyesegesen az ó hiteket valya? Nem
de a' Török több dolgokban, hogy sem Ke-
lemen, azt hiszie a' mit Te? miért hogy
nem irod azis a' Cálvinista hiten valók
lajstromába? De azt bolondul cseleked-
ned; tehát nem okolan cselekszel, hogy
a' Pápiſta Doctorec közöt Cálvinus apád
előt való ósided keresed. Vald meg hát
hogy te nem tudod, Mikor? és Hol volt
Calvinus előt Ecclesiád, és az igaz Helve-
ticus keresztyenec? Vald meg hogy
Cálvinus előt Apostoloktul fogva csak
egy sem volt, a' ki a' te vallásodat tanitoto
ta eskövette volna. Vald meg azért
hogy nem igaz; és a' te hited nem Chri-
stus hiti, melynek mindenkor meg kel-
maradni, az igaz Tanito Pásztorokban
minden félbe szakadás-nélkül.

Aped. 3. Azért mondatat élni de meg bolti vagy.
mert minden hitedet el vesztetted, s-fel-
nem találhatod.

Rom. 1. 17. Az igaz ember pedig hitből él. Mind a-
által ha eltedet tzereted, im az igazság
Hell borul port vét az orrodba, hogy né-
kedü orrodban légyen az Iſt-nnek lelke ama
Sido bőrü tzerent.

Iob. 27.

v. 3.

Gen. 2.

v. 7.

Inspira vi in uares eius spiraculum vite.

Az

AZ ÓTÖDIK OKRVL. A' Romai Ecclesianak igazsa- ga tagadhatatlan.

66. **A'** Mely Ecclesia az Apostoloc
idejében igaz volt, és el nem vál-
toztatta Hitinec vallását mostis igaz Ec-
clesia!

De a' Romai Ecclesia, igaz Ecclesia
volt az Apostoloc idejében, és el nem vál-
toztatta Hitinek vallását. Ergo.

Az argumentumnac első része tagad-
hatatlan te náladis. A' másodic résznee
ket ága Vagyon: az egyet meg engeded
hogy Romában igaz Ecclesia volt, mert
szent Pál írja, hogy ó egy hitben vagyon
a' Romaiakkal. de a' másic ágán akadéz,
s-azt kiáltod hogy Romai Ecclesia válto-
zást tet a' Hitben, de heában verdődöl
mert az Hitbéli dolgokban nem hogy te
Uram. de valamenyi Cálvinista Prædi-
kanſoc jöhetnek a' pokol kapuján, sem
mutathatnac csak egyetis melyben, mi-
kor, és ki által változtatta vallását a' Ro-
mai Ecclesia.

67. Először azért így veted egybe a'
Régi Romát a' mostanival.

Regi Romai vallás: Dávidnak mag-
yából való a' Christus Test tzerent.

Mostan

Mostani Romai Hit. A Papoknak
 kézek s salmege testül az Ur vacsorájában
 az Isten fia: talám azt akarod mon-
 dani, hogy az Ur vacsorájában, a ke-
 nyér és bor a Papok keze által, az az Isten
 től vet hatalom által, Christus Testvé
 vévé változic. Szent igaz, de ez nem
 csak mostani, hanem régi Romai hit.
 Mert azon egy Christus teste, mely David
 magvából való, tétetic az oltári szentség-
 benis a kenyér el változásában. De azért
 nem testesül meg ujjonnan az Isten-
 fia, hanem a meg testesült Isten fia a ke-
 nyér szine alá tétetic. Mikeppen azon
 ember volt Lázár, noha először Anyátul
 Anyátul születet, az után Christus Urunk-
 tol fel támaiztatot. Nem is a Pap ereje
 hanem a Christus szava: *Hoc est corpus
 meum*, cselekezi, hogy a kenyér Christus
 testvé legyen: *Ipsedixit & factaluit.*

Régi Romai vallás ezis. Hogy Sz.
 Pál azért ment Romában hogy lelki gyű-
 möcsöt nyerjen nekic. Rom. 1. 13: De
 ezt nem változtattya a' kie Romában
 járnac szarándokságot. Hanem te go-
 nosz lelki ismértü, ki az Apostoloc sza-
 vát küömben véfzed és érted hogy Isten
 az Apostol: azért távozol Romától.

69. Szent Pál mind bölcsnek, bo-
 londnac ados volt: Rom. 1. 14. A' mos-
 tani

stani Romai Hit pedig olyan gyöngynek
 sarta a szent irást, melyet nem szabad a Bo-
 lond eleiben vernü Ugyanis meg bőcfulli a'
 szent irást a Romai Ecclesia, nem bizza an-
 nak értelmét és magyarázását a Bolódok-
 ra, mint Calvinus s Beza, kik a Vizen Sz.
 Lelket; a Tévén, kötelek; a Lelken Testet;
 a Poklon kop örsöt értnek; és a' kik ha-
 valamely szaván a' szent Irásnak nem-
 akarnak meg állani, kedvek szerent a-
 karmi Figurát gondolnak benne. Mind-
 azáltal mind bölcsenek és balgatagok-
 nak tartozik, mint szent Pál, ki a' Galata-
 bélieket, a' vilagi bölcseket, és némely
 egyéb embereket bolondoknak, esztelen-
 neknek nevez. Azért im én is hogy adof-
 sagomnak eleget tegyek, nem csak böl-
 cseknek, hanem tenekedis felelek. Bo-
 londniak is ennyi esztelen bizonitasidert
 neveznélek, ha Gehennatul nem félnek;
 hanem ha csak ilyen értelemmel, mint
 ő maga a' kegyes Jesus nevezi tanitvas-
 nyit: *Oh bolondok és kesedelmes szívűek
 mind azoknak elhiselére &c.*

70. Rom. 1. 17 *Az igaz ember hitből él:*
 de ama csak ördögi földozás, nem Apo-
 stoli tanítás. Azért nem változtatta Ro-
 mai Hitit, a' ki azt mondgya, hogy nem-
 csak a' Hit igazit meg.

Rom. 1. 22. 23. *Balgatog az ki az Isten
 elvél-*

Gal. 3. 2
 1 & 3.
 Rom. 1.
 7. 22

Dorg.
 pag. 364

elválogatja Embereknek abrazaivá a
az az, nem szabad az Isten kepeit úgy írniya,
mint ha azzal természeti és tulajdon for-
maja ki abrajtatnék: tehát a minemű
külső formában meg jelent, úgy mint
Ven ember. Dan. 7. v. 9. és Galamb kes-
pében, nem szabad le írniya? *A Christus
képeit nem kel a Templomokban tartani?* mi-
csoda főhonnai követkekezéssel hozod ezt
be?

71. De mi haszna az udór és papiros-
lat vesztregernem a' több gazfagid rázoga-
táiról? Ezekből könnyen akar ki-is itile-
tet teher a' többi felől. Mert valaki egy-
be veti irásodat az en irásommal, meg
látja, hogy csak annyit tudsz a' Pápista-
vallás-hoz, menyit a' Szamár a' virginal-
lás-hoz.

72. Amaz regi Szent Irenæus, a' kivel
te örömet hamissat notarialtatnál, a'
Negyven napi bört felől, apud Euseb. l. 5.
hist. c. 24. az Apostoloktól irt Canont, az
az, regulát, kit az Apostolok önnön ma-
gok a Bört-ről szerzetek, isméri. Ugyan
azon Szent Irenæus l. 5. adversus hæreses
non procul à fine, a' Szent Ignatius Mar-
tyrum sagra menerele előt való szovait
hozta elő: *Az negyven napi Börtöt né-
jarcatok semminek, mert az Isten nek társol-
kodásának kövecséi sug allja be önnem ma-
gaból*

gaból. Látod azért mely nem igaz a' te
izód, a' kivel azt mondod, hogy Irenæus
ellené mondot volna az Negyven napi
szabott börtnek.

73. Theodoretus igaz hogy azt tanít-
tya, hogy az órdög Angyalok imádásának
vétkét a' Laodiceai Concilium rontotta:
de te hamissan hozod abból ki, hát nem
szabad a' szenteket is imádni.

74. Epiphanius is a' Collyridianusok
ellen azt mondgya, (a' mint maga meg-
valya Chemnicus 3. par. exam. decr.
Conc. Trid. tit. à quibus &c.) s-mis azont
mondgyuk, hogy Isteni tisztelettel az szűz
Mariát nem kel tisztelni, se Isten gyanánt
imádni, se úgy mint Istentől segítséget
kérni; hanem mint teremtet allattól, ho-
gy könyörgése és efédezése által nyerie
azt meg nekünk Istentől. Azért ha ol-
vastad irását, tudva akarva vétketel; ha
nem, lelked isméreretit sértetted meg, ol-
lyat állatván, mellyet nem tudtál. Lásd
immár mely igazán állattad, hogy az Ro-
mai Ecclesiá változást tót legyen a' Hit-
ben!

75. Es hogy több hamissagidat elő ne
szamlálljuc, csak ezis koronás balgatag-
ság Bellarminus tanittya: Ha a' Fő Pap
el tévelyedic, mint az Ecclesianac leg na-
gyob feje, szukség az egész Ecclesianak is

Dorg.
pag. 369.

Dorg.
pag. 370.

can. 69.
Apostol.
apud Bell.
som. 1.

Dorg.
pag. 373.

Dorg.
pag. 396.

Kavika
fol. 1.

el tévelyedni. De meg értők hogy a' Pá-
pák közzül fokban el tévelyedtek az hit-
ben. A' Romai Ecclesia is hát utánnoc
dölt. Ez argumentumod hasonló chez:
Ha te Bial vólnál, bögnél; de meg értők,
hogy Bial vagy. Tehát bögsz. Nem lá-
tode mely oktalán vákság a' te okosko-
dádod? Bellarminus nem mondgya le-
hetséges nec, hogy a' Papa, mint az Eccle-
sianak leg nagyob feje el téveledgyek,
hanem *ex suppositione impossibili*, ha el té-
velyedné, a' mi lehetetlen, abbol hozza
ki *tanquam absurdum*, mint illetlen követ-
kezélt, hogy az egész Ecclesia tévelyeghet-
ne, mivel a' Juhok tartoznak halgatni a'
Pasztorot. Meg murattad hát hogy vala-
mely Papa, *mint az Ecclesianak feje*, valaha
el tévelyedet a' Hitben? Látom én hogy
te csak a' Tokót sem tudván a' Turossé-
tekről meg válaszítani, nem érted az Papa
főbsége felől való igaz tudományát az
Anyaszentegyháznak: nekem sincsen
űdöm hozzá, hogy minden botból beret-
vát csinallyak. Hanem mutass bár csak
egy hitbéli agázatban tévelygő Papát,
mint Ecclesianak fejét, s ám le dőjretted a'
Roma falait, bizuátt triumphalhacz!

76. *Sy' veszter Papat* mutatod: *meri ő
szerezte keneknek meg szentelését. Temple-
mok őkeségét. Szent Papi őltözeteiket &c.
Juliust*

Juliust, *meri i'y végezést adot: hogy a' Pap
csak az Ecclesiasticus Magistratus első Com-
pareallyon: Damasust, meri javallotta az
szent Hieronymus Deákú' fordított Bibliájás.
Syriciust kábának mondod: meri a' kés-
szer hazasult Papat meg tiltotta a' Mise szol-
gáltatásul, és barvan afféles hozbelő, ma-
gad sem tudván mely aránt gázolfs: ezer
s meg ezer útító tevelygési hatra hágyván,
csak tar varjut mutat a' karón: de együl
egyig mind csak merő uta vesztésegek
tőlled, és kábalkodások, nem a' Hit dol-
gat illetik. Azokatis a' Romai Pápákat
emlegeted, kiket Bellarminus régen meg
mentet tévelygestől l. 4. de Pontif. c. 8.
& seq. Végtére a' Pápác kamara szekire
szorúlt; de ha ot valami büzt találfs - is
Tibi soli tarcsad; avval a' Romai hitnek
jó illattyát nem vesztéd. Mert a' feslet-
Pasztorok gonofsága meg nem hamisít-
tya a' Tudománynak igazságát.*

77. No te mind ezekből ilyen közön-
féges orvofságot végy: Bizonyos tehát
hogy a' Romai Ecclesia el nem hajlot at-
tul az igazságtul, mellyet az Apostoloktul
szopott, el nem változtatta első Hitte:
hanem az Apostoli irások bötűjével eg-
gyütt az Apostoli irások értelmét, ugy
tartotta, a' mint az Apostoloktul vette.
Es így ha idvözülni akarfs, ahoz kel ma-
gadot

Dorg.
pag. 377.
ad 388.

Nyolcz
ok fol.
61. 62i

gádor kapcsolód: azzal kel egyget er-
tened. Csak hogy elég ki kel mosdanod
Calvinus bol. Im az igazság meleg vizet
hoz, kezüly a' földőre.

A' HATODIK OKRVL Hogy a' Calvinista vallásnak hamisága nyilván való.

78. **M**ert azt kérdem te tőled: Ha az
előtt, és akkor mikor szakadasát
kezdette Calvinus, volt-e e' Világon igaz
Hit, és igaz Ecclesia, vagy nem volt? Vá-
laszsz e' kettőben: és akár mellyiket
mondod, szem látomast ki tetzik, hogy
hamiság a' mit hiszsz. Azt mondod:
hogy az előtti volt igaz Hit, és igaz Eccle-
sia. Tehát nyilván következik, hogy attól
való szakadás, mellyet Calvinus kezdett,
hamiság. Mert hamisnak kel annak
lenni, a' mi elszakad az igaz Hittől: és
ellenkezik az igaz Ecclesiával. Mivel, oly
lehetetlen hogy a' Hitnek ellenkező tani-
tási igazak legyenek, mely lehetetlen ho-
gy Isten hazudgyon.

79. Erre te nem tudsz mit mondani,
hanem kételenségből lelki. isméreted el-
len csak azon régi láthatatlan Ecclesia-
ban bűidokálssz: és azt kiáltod, hogy Cal-
vinus nem szakadt az Pápietaság alatt való
igaz

igaz hittől, és láthatatlan Ecclesiától, ha-
nem az Pápietaság vallásátul. De az a' ker-
dés, (mond meg nékem Domine Pradi-
cans) az az igaz Hit, és Láthatatlan Eccle-
sia miképpen lehetet még csak rejtekben-
istanító nélkül. Bizony, ha Tanítója
nem volt, hit sem volt; mert az hit hal-
lásból vagy: az hallás, az Isten igéje-
nek Pradikálásából: az Pradikálás, az
Tanítók által. De az Apostoloktól fog-
va Calvinusig te nem számlálhatsz oly
an Doctrokat, a' kic a' te vallásodat min-
den agazatiban tanították volna, sőt eg-
gyet sem. Tehát szent Pal ellen, hallás
nélkül kezdet igaz hitet hinni Calvinus
János, és tanítani. Nem igaz hogy csak
a' Láthatatlan Ecclesiáról hiszünk a' Cre-
dóban: nincs két Ecclesiája Christus-
nak, hanem egy, a' látható és láthatatlan:
nemis lehet Christusnac e' földön csak
láthatatlan Ecclesiája.

80. Ha pedig a' Látható igaz Ecclesia
mindenkor meg marad, a' te Ecclesiád
nem lehet igaz Ecclesia, mert pokolban,
ha volt láthatatlanul, de e' földön Calvi-
nus előtt nem volt látható: tehát az
igaz látható Ecclesiától szakadt. nyilván
tehát hamis; Adná Isten, lenne ismég lá-
thatatlan. De ideje immar a' nyelv a-
latt eret vagnunk, és job kezeden bélye-
get sütnünk.

Mert Calvinus követői Hamis
költésekkel gyűlöltetik a'

Romai Ecclesiát.

81. **A**rgumentum. Ki fogyot az igazság-
ból valaki hamissággal akarja el-
vinni dolgát. De a' ki a' Pápistác gyűlölteté-
sében gyalázatos fogásokkal él hamisság-
gal akarja elöl vinni dolgát. Azért &c.

Vege nem lenne ha mind elő szám-
lálnám, mely hamis költésekkel gyűlölte-
ric a' Romai Ecclesiát a' Calvinistác.

82. I. Azt fogjác a' Pápistákra és
azzal gyűlöltetic a' kölség előt: hogy
a' kinyeret imádkyák; és. *kemenezében sült*
Istének vagyon. De ez sült bolondozás:
mert kenyér testű Christusunc nincs né-
künk: a' kinyeret magára nem vézi a'
Christus, hanem az ő Izavánac mindeno-
hato erejével a' kinyeret ugyan azon te-
ste változtatya, mely a' Szűz méhében
formáltatot, és a' kereszt fán érettunc fel-
felszitetett: tehát Istentelen káromkodás
kárhoztatni, hogy mi a' Christust imád-
gyuca Sacramentomban. a' kenyérnec
külső szine alatt. Esigy hazugság; hogy
Bellarminus szava ez:

Az Isteni tisztelet még a' kenyerre s-
Bor.

mi mi nálunc a' kenyér és bor ízinet teliz;
a' izineket pedig ugy illeti az Isteni imá-
dás, mint a' *subádoi* a' külső tisztelet, téd
hajrás, mely néked az alatt levőnec tétetic.
Sőt a' Christus testét sem imádkyuc ma-
gán és magáért, hanem az Isteni szemé-
lyért mellyel egyesült. Azért a' Sacra-
mentumban, Christus imáadásában külöm-
ben bálványozást nem találhatz, hanem
ha Christust bálványnac mondog, ésigy
magád bálványozol.

83. II. Azzal gyalázzác az Atyádfiai
a' Pápistákat, sőt ugyan Bálványozoknac
kiáltyác, veled együtt: hogy a' *Felzűlet,*
és egy b Pa kép a' Pápisták Istene: a' z i-
mid yák: a' utul vának idvességet és segít-
séget. Mi a' képekben semmi Istenséget
nem ismérűnc: a' Szent Keresztnc csak
ugy szollunc, mint Moyses az Istén szekré-
nyénc: mellyet mikor fel emeltec igy
szollot: *Surge Domine, & dissipentur inimi-*
citui: Mikor le tettec, imigy: *Reverte-*
re Domine ad Israel. Ezeket a' szokat ahoz
bocsátotta Moyses, a' kit a' szekrény jegy-
zett, nem magához a' szekrényhez. Miis
a' felzűlet képbem semmi Istenséget, erőt
és hatalmat nem ismérűnc, hanem per
Meronymiam Crucem continentem pro Christo
conten: o sumimus; a' kereszt fán függő

D 5

Chri-

Dogg.

pag. 403.

Trid. Sec.

25.

Kala l. 154.

c. 1 §. 4.

Num. 10.

v. 35.

Philip. 2.
7. 10.

nem a' keresz fához. Mikor azt mond-
gyuc: *O crux ave spes unica* mikor előtte
le borulunc, csokollyuc, hordozzuc. Mi-
képpen az ó-törvénybe mikor láthacan-
do ábrázatba meg jelenéc az Isten Moy-
sesnek, és ez le borulván imáda azt, nem
a' teremtet állatnac, hanem az Istennek
rett Isteni tiszteletet. A' Cálvinistakis
mikor a' szent Pál mondásaként, a' *IESU*
mevben térdet bójnak. süveget vetne,
nem a' külső hangoskodo szonac tézic a'
tiszteletet, noha annac hallására tézic eze
a' tiszteletet: tégedis a' Bac szakálad előt
tisztelne a' tiéid, de nem a' szakáladat
magán, vagy szalonás *subadat*. De mi ha-
szon azon bakot ezer szeris nyúzni. Kérlee
ne vesd illy vac veszedelemre kölrött ká-
romlásokkal lelkedet, hanem mond meg,
vagy ird meg, mellyic Pápista Doctor
írásában olvastad azt, hogy a' *képek ma-
gán avagy magok érs tiszteletük*. Mert va-
lameddig ezt a' Pápiákrol meg nem bi-
zonyítod, mind addig én tégedet nem vén
Bialnac, hanem órdógi Bálványnac híllac
Rajradis marad, e' kótés alatt e' Titulus,
mert soha se Te, sem az egész Cálvifstaság
le nem vézli rollad. Hogy nem szégyen-
led! im mégis több forrót óntóc fejedre,
talám meg lágyula' kemény orczád piru-
lára.

84. III.

84. III. Azt hirdetne
hogy Boldog Afzsonyhoz többet biz-
zunck, hogy sem Christushoz. A' azon ér-
júc ótet: hogy parancsollyon Christuf-
nac, mert ó Anyya, és parancsolhat fiá-
nac. A' több szentekéris mint régen a' Po-
gányoc külömb külömb gondviseleltre
óztottuc, és azoktul várjuc minden te-
gedelmünket. Ezis merő hamiság.
Mert mi Boldog Afzonymac, és szentek-
nek segítségérül egyebet nem vallunc, ha-
nem hogy ó tóllóc csak azt kérhettyúc, a'
mit e' világon élő szolga társunktól izok-
tunc kérni, tudni illic, hogy imádkozza-
nac erettunc: Istenhez bocsátot könyör-
géseckel segítségenc bünből fel kelesre,
órizzenec büntül és veszedelmektül. Ha
azért abban nem volt Bálványozás, hogy
szent Pál azon kérte a' híveket, hogy se-
gitséc ótet imádságockal: nem lehet ab-
banis vétecc, ha csak azt, és nem egyebet
kérunc a' dicsóult szentektől.

85. De Te Uram Bagolynál többet
tudsz az Ave Mariához: mert ezt veted
ellenben: Cassanderből, kellemés Pápi-
sta Doctorbol, mint Te: *Arra jussottak, e-
gyem, már az emberek hogy az éyben urak-
kodo Christus kiséb legyen Anyyanal: mert
egy emekelnek Ecclesiáokban: Ó boldog gyer-
mek szülő cec parancsolly Anya: méltóságod,
szerenci a' meg dálnak.*

ok. fol. 71.
72.

Rom. 15.
30. 2. Cor.
7. 11.

Dorg.
pag. 462.

86.

86. Orómetl érteném én is ki szer-
zette ezeket a' verieket? Akarnám ha
meg mutatnád hol? s mikor vette bé
ezeket az egéiz Romai Ecclesia? mert én
igazán mondom, nem olvastam, csak az
eretnekek könyvében. De ha nem akaríz
rétovázni könnyen jó értelmet adhatz
ezeknekis a' keményen ejtet versfeknec.
mint mikor az Irásban olvasod; hogy Ge-
deon szavának *engedo*; az Isten. Mert no-
ha az *engedelm* azt illeti, a' kinec előtte já-
roja vagyon; de ebből ki nem hozod, hogj
a' szent irás Istennél fellyeb valová tézi
az embert; tehát abból sem hogj Boldog
Alzony Christufnac *paransol* mint fiának;
a' ki *erat subditus illi*. szo fogado engedel-
melséggel az ő birtokában tartattott.

87. Hogy ha egy kevese keményebben
efic e' szo [Parrancsoly a' Meg váltonac]
a' te gyenge hobbu fűleidbe, halljad szent
Agoston: *Vobis nondum litigantibus secu-
rius loquebantur*; mig ennyi Pharizáusoc
nem valának, kie mint Christust, ugy
minket szonkba meg akarnának fogni,
nem tekintvén értelműnkre, bátorságos-
ban ejtettec mondásokba némely dolgo-
kat a' régi jámboroc. De ezekben te read-
efic azon Szent Agostonnac amaz hozzád
szabott mondása: *Maligni malo studio le-
gis, stulti non intelligitis, caeci non videtis* :

az az,

az az, gonoszoc gonosz igyekezettél ol-
vaisátoc a' Pápiíta könyveket, bolondoc
nem értitec, vakoc nem láttátoc.

88. Még ha érkeztél magad azoc olvasásá
ra, kiket citáliz, de talá nemis láttad. Mert
ha más ember szájjával, né ettel volna, ha-
né magad olvastad volna, igaz értelműis
azoktul vehettél volna. Ha láttad volna
könyveket, tudom hogy oly esztelenül
enryiszer nem bizonyitanál ellenűnc
Cañanderrel, Cingliussal, Espenszussal,
Erasmuossal, Franciscus Picussal, de injusta
excommunicatione Savanarolá, és több
afféle gallérodhoz szabott Eretnek köny-
veekkel. Ha Bagnest, Zumelt, olvastad,
nagy gondolatlanság tölled, hogy Jesui-
táknak nevezed A' Glossának pedig i-
gen vékony böcsiletiről, ha Kalauzt tekin-
tetted volna, nem oly igen mustráltat-
nad. &c.

88. Noha csak szo szaporítás és nyálasko-
do enyelgés az hogja Római An szegyház
közönséges tanításával ellékező módáfo-
kat, vagy igazán vagy hamissan elő állat,
némely Pápiítác irásiból. Mert azoc
vagy tudatlanságból, vakmerőség nél-
kül ellenkező vélekedésben voltac, és az
ollyanoc nem tésznec szakadást a' Romai
Hitnec egyetiségeben; vagy pedig tudva
külömbet hittec annála mit az Anya sz.
egyház

fol. 257°
ed. 3.

Ios. 10.

7. 14.

Luc. 2.

7. 51.

1. c. 1. 1. 1.

an. c. 6.

egyház tanit, és az olyanoc el szakattac
az igaz Hit egységéről mint magad;
Azért az olyanoc ellenkezési az Anya-
szentegyház közönséges tudományának
annyt árt, mennyit az eb ugatás a' Hold-
nac :

89. De tenyavalyás, és a' kákánis
csomót kereső Prædicans magad sem ér-
ted. érteni sem akard, noha mi számta-
lanszor nyilván meg magyarázzuc, a' mi
vallásunkat. Azért illy bal értelemre vi-
szed P. Vanoviczius János Uram igaz mon-
dásitis, mellyekkel azt mondod, így
tisztelet Bodog Afzonyt: *Nyisd meg én szí-
vemnek szemét. Præsesemnek v' lak téged
az iteleben. Idvezitbered te mind a' teidee*
És Mert efféle mondásoknac szinte oly
Istenes, igaz és aitatoz értelmé vagyon,
mint Szent Pálénac, mikor azt mondgya,
hogy *ó idvezitbeni akar némellyeket*: avagy
mikor azt írja Timotheusnac, hogy *ó id-
vöziti mind magát semind halgatoit*: a-
vagy midőn szent János mondgya: hogy
az ember meg szenteli; meg igazittya ma-
gát, tudniillie könyörgésec és imádságoc
által; mert jól tudgyuc, hogy ez egy Isten
kivül, senki maga erejével az embert meg
nem tisztithattya bűneiből &c. miért hát
erővel is tévelygést, bálványozást fogsz
te ánc:

90. Lám

90. Lám mi semmit egyebet annál
reátoc nem fogunc, a' mit tölletec hal-
lunc, avagy Confessiotoc olvasásából vé-
szunc, oly értelemben pedig, a' mint tiis
magyarázátok. Ugy mint: hogy az
Isten Törvényében semmit meg nem tart
hattoc, és meg sem tartotoc: tehát egy I-
stenben nem hisztec, idegen Istent tisztel-
tec: mivel az Isten Törvényi közül eg-
gyik az; hogy egy Istent hidgyunc: ide-
gen Istent ne tisztellyunc: tehát a' ki
semmit a' Törvényben meg nem tarthat,
eztis fel kel bontani; mert ha ezt bé töltes
né, valamit meg tarthatna az Isten paran-
csolattyában, tehát bálvány imádoc vat-
toc, &c.

91. Azt mondod te is: hogy annac
a' parancsolatnac; *szereffed a' te Uradat*
Istened: &c. meg tartalat lehetetlen: tes
hárjol okoskodnac, mikor illyen Syllo-
gismust csinálnac a' pápistác ellenetec.
Valaki az Istent szereti, bé tellyesit min-
den parancsolatokat: mert Isten szava
az; hogy a' ki Istent szereti bé töltette a'
törvenyt Rom. 13 v. 8. 10.

Senki a' Cálvinistác közül nem sze-
retia az Istent. Tehát senki a' Cálvinisták
közül bé nem tellyesit minden parancso-
latokat.

Jtem: A' ki az Istent nem szereti. A-

toc

Cal. 2. 75.

2. 8 58.

14. 9. 6

10.

Exo. 20.

v. 3.

Dorg.
pag 104.

Mediat.
Coras.

Rom. 11.
v. 14.

1. Tim. 4.
v. 10.

te és halálban vagyon: Senki a' Cálvini-
nisták közzül az Istent nem szereti. Te-
hát minnyájan a' Cálviniisták átokban és
örök halálban vannak. Ez bezzeg nem
fogás, hanem merő igazság. De úgy bé-
jimmár a' száraz földöbe, két színű *Domine*
Prædicans. Itt akar mint forgatod a' po-
hárt; ugyan csak szomjan maradsz: akar
mint kapsz az *Omnesem*, de semmit sem
fogsz.

A' NYOLCZADIK OKRUL. Hogy az Ur Vacsorának két szín alatt vételét ok-nélkül állattják a' Cálviniisták.

92. **N**em tagadgyuk, hogy Christus
két szín alatt ösztogatta szent Te-
stét s Véré a' vég vacsorákor. Hiszűc
aztis; hogy valakic a' Christus Testét vé-
szic, azok a' Christus vére is vészic. Meg-
engedgyűc, hogy Christus meg nem til-
totta, hogy két szín alatt ne vegyűc. Csak
az a' kérdés, ha Christus közönséges pa-
rancsolator adot e' kölségnekis a' Pohár
vételéről? Mert ha az szent irásban nincs
parancsolat arról, hogy csak egy szín alatt,
vagy hogy ne különben hanem két szín al-
at

vegyűc

vegyik az Urat, Izabádon egy rendelet
erről az Ecclesia, mint egyéb dolgokban,
mellyekről Isten Parancsolator nem adot,
fe tilalmat nem tett. Noha hát ha jó vagy,
forgasd a' Bibliát, tedd az újadat a' Po-
hárta, mutasd meg a' Parancsolator, mel-
lyel kötelez mindeneket, hogy meg-
igyak?

93. Első Locufol: A' mit Isten egy-
ben kötött, nem kel azt el-választani. De
mind a' kenyeret s-mind a' Bor-t az öszto-
gatás közben egyben kötötte: Azert &c
Szintén azt kel vala meg-mutatnod, hogy
az ösztogatas (parancsolat nélkül) egyben
kötötte mind a' két színt; de fel nem ér-
ted az újoddal. Mert noha úgy rendelte
Christus a' Vég vacsora ösztását, hogy e-
lég az Apostolok lábát meg mosná, azt
mondván: *Vos debetis alter alterius lavare*
pedes; mind az által evvel a' rendeléssel
nem kötötte egyben az Ur vacsorát a' láb
mosással; így noha Christus két szín alatt
szerzette és ösztogatta; nem kötötte mind
a' kettőt. De Te Uram inkább kapsz a'
Botra, mint a' Vízre, Isaias mondása ként:
Clamor erit super vino.

94. Második Locufod: Az Apostol
ki ösztogatta a' Pohárt a' Corinthusbé-
lieknek, nem csak a' Papockal hórpentet-
te fel: mert nem csak azoknak kellett az

E

Ur

Mat. 19. 6

10. 13.

v. 14.

1/a 24.

v. 11.

1. Cor. 11.

Ur halálát emlegetni, magokat meg próbálni, hanem a' Kősegek-is. *Lzt jó formában így állatom, mivel Te nem érkezel reá.*

Valakinec kel az Ur halálát emlegetni, és magokat meg próbálni, azoknac a' Pohárt-is kel ofztogatni. De a kősegek-is kel &c. Azért. Ládde hogy mind az első része bizonylagodnak nem Szent irás; s-mind a' Caluitta Conclufiodis kopasz. mivel: *Conclusio sequitur de bilsorem partem.*

Sobónaj.

95. Harmadik Locus: *A Christus halálával meg erősítetett Testamentomnak semmire szét nem kel hátra badni. De a Pohárnak ofztogatása olyan.* Tagadom ezt. Meré a' Pohar nem külömben nevezterik Uj-Testamentomnak, hanem a' mennyiben Christus veré volt benne. Innét szent Máte, és szent Márk a' Christus verét mondgyák Uj-Testamentomnak; a' Bor színe csak külső jel. De mind egy, s-mind két szín alatt vészük a' Christus verét. Azért semmi részét az Uj-Testamentomnac tra nem hadgyuk. Hogy ha pedig Te csak az arnyekon, a' Bor színein kapdos, el ejtvén a' Pohárt, csak szomjan maradsz.

Mt. 26.
v. 27.

96. Negyedik Locusod: *Igyatok ebből minnyajan.* Azért a' Pohár veré e mindeneknek parancsolatuk. Igenis mindenek-

rec,

nec, a' kiknee parancsolta Christus, hogy minnyajan igyanak. Azért minnyajan itak, úgy mond szent Márk, tudni-illie a' tizenkét Apostoloc.

Bolondul akadsz azon, hogy a' Pápi-
sta nem vizsgálja, ha parancholva-é vagy kénálva mondotta Christus, hogy *igyak*; mert ugyan csak az Apostoloknac mondotta. Te azt mondd: A' mit Christus a' Tanítványoknak mondot, mindeneknac mondotta: *Quod vobis dico omnibus dico*: De megis magyarazza, minémü dologban mondgya azt minden nec, a' mit az Apostoloknac mondot; tudni illik abban, hogy vigyazzanak, és a' haláltul készületlen ne találtaflanac. Azért lelki ismereted ellen marczongod a' Sz. irást, midön az Itala cígázod, a' mit Christus a' vigyazáfrül mondot.

Mar. 16.
v. 37-

97. Hamissan fogod szent Pálra; hogy e' szókat: *Igyatok ebből minnyajan*: nem csak az Apostolokra, hanem a' több hivekre-is viszi. Mert mikor elő számlálja Sz. Pál, az Ur-vacforánac első rendeléséből, valami közönségesen a' Hiveket illeti, tellyeséggel ki hadgya ezeket a' szókat: *Bibite ex hoc omnes*: ugy adgya pedig a' Corinthus-béliek eleibe a' Sacramentom dolgát, a' mint Christustul vette.

1. Cor. 10.
v. 23.

E 2

Mikon

mikor pedig azt mondgya, a Pohár után: *Ezt cselekedgyétek valamenyészér ifszátok az én emlékezetemre*: nem parancchollya a' Pohár vételt, hanem modgyát mutattya, mint vegyűk, midőn vészük: Azonkeppen nem mondgya: Proballya meg magát az Ember, és igyéc a' Pohárból: hanem *ugy* i' yek, tudni illic *ba*, és *mikor* ifzik: az az valamenyiszér ifzik.

98. Káromkodás pedig tölled az; hogy azt mondod: hogy a' Pápista Torkofoknac itili az Apostolokat, mikor azt állatya, hogy Christus mondvan nékic. *Igyatok ebből minnyajan* azt hadta, hogy ketten vagy hárman mind ne igyák, hanem ugy ofszák magoc közt, hogy mindeniknec jusson: az az: Ne ugy igyanak abból, mint a' Calvinista Pohárból ifoktak néha szomjuság oltani innya a' Pajkófok: tudni illik mikor neki megyen egy Boldisar, igazabban Borcsiszar, és fel vévén a' Pohárt, ugy fel hőrpenti szükségéhez képest, hogy *Negutta super sit*: s még a' Prædikantra mutattya az kannafszáraz fenekét, és bizonylagul hija, hogy meg itta az ó Edes idvőzítője egefégért.

99. Tökéletlenség, és Istenen nagy boszszu tétel, hogy szent Pál irásában állatod ezeket a' szókat: *Igyatok ebből minnyajan*.

Luc. 22.
v. 17.

Dorç.
pag. 493.
1. Cor. 11.

nyajan. Mert ugy mond: Sz. Pál iria: *valamenyiszér ifszátok*; ihol vagyon az *Igyatok*. (bár adgyanac innod illy bölcs Glofsádert!) A *Poharis* ot vagyon. A *minnyajan* sem marad ezezekről. Tehat ot vagyon a' Christus parancsolattya: *Igyatok ebből minnyajan!* Tiiztes szép kis Pál mondása! talám szinte jól ittodban, s nem jól irtodban szedegerted, és egy máshoz raggattad azokat a' szokat; azért nem talátd fel a' *Bibitee* szent Pál irásában? kérlek jozankodgyál, s hagy bekét szent Pálnac; nincs a' Cassái Prædikans hatalmában, hogy a' szent Pál szavait el változtassa.

100. Ötödik Locusod: *Ezt cselekedgyetek*; Innét illyen gús formára fodoristott s, Illogismust kötözsz: E szók: *Ezt cselekedgyetek*: mind a' Christus s mind az Apostoloc cselekedetire vitetnec. De a' Christus s az Apostoloc cselekedeti, nem csak a' kenyér, hanem a' Pohár vételébenis állot. Azért a' Poharra is tartoznak ez igék: Ezt cselekedgyétec. Mind igaz. De csak azoknac mondotta Christus: *Hoc facite*: a' kiket kötözetet, hogy azt mivellyék, a' mit akkor Christus mivelte; tudni illik, hogy meg aldyác, meg szentelleyek, egyebeknec ofztogassák. Erre pedig nem kötözetet mindenekét, ha-

v. 20
ibn

nem csak az Egy házi embereket, hanem csak azokat kötölte a' Pohár vételére-is.

101. Végre. Ha az Isten parancsolati meg-tartása lehetetlen, bár parancsolat volna-is a' Pohárvételtől, nem kötöztetnek ezzel.

Azt mondod: hogy két félék a' Parancsolatok: vagy olyac, mellyec tellyes szívot, tellyes lelket, és tellyes elmét ke-
vannacs-ezeknec meg tartása lehetetlen. Mert tellyes sziból, (azt mondód Izent írás nélkül, sőt az ellen is) senki nem szeretheti Istent e' világon. Az Ur vacsoraké-
szinben való vétele nem olyan. De Te Uram olyan vagy, mint ama Czigany, ki-től mikor kérdic vala, ha fél-e Istentől? Am lásd ugy-mond, s-ki nem félne a' gonosz-
tól! Mert addig külömbözteted a' Parancsolatokat, hogy külömb Istent csi-
nálsz magadnac, hogy sem a' ki mennyek-
ben vagyon. Nem fér a' Mi Atyánk-
hoz oly kegyetlen Tyrannuság, hogy lelkünc vesztése alatt, lehetetlen dolgot
parancsollyon. Azért ám lásd mellyik Evangeliomban olvastad, és micsoda Isten parancsolattyanak meg tartása lehetetlen?

102. En sem parancsoloc már néked több *Recipés*; né talám lehetetlen seget-
mutats

elégzel, kiválteppen remélvén, hogy rövid napon egész Jelek orvoslo Patika-
érkezik, a' hunnan nemis vártad. Azon-
ban az Ur szállja meg szivedet, világosítsa meg szemedet, hogy lássad az igazságnac fenyét, és az egész Helvetica Ecclesiad e-
lőtt, Calvinista formán való *Confessiót* s-
Testamentomot tévén, mászszor ne csele-
kedgyél olyant, kiert roszszabbul légyen *Absolutiad*, avagy azt érdemlyed, hogy a' czimered alá, a' koporsód ajtajara ír-
am:

Curavimus Babylonem &c.

Mincc előtte pedig a' Confessiohoz kezd-
gy-el, egy néhány puntokat adoc előd-
bc:

I. Látod, öreg Ember vagy, ma hol-
nap életed, im az ajtó előtt ál a' Biro, és
meg ószült hajadnac minden szála, mint
meg annyi idézöid serkengetnec az Iri-
letre.

II. Látod, hogy vallásodat a' Romai
Ecclesia ellen, a' szent írásban nem talál-
tad, hanem csak a' magad o-kos agyad-
ban; melyben csak gazbul s-rothadt pe-
lyvabul vetted ágyát, azért nem áihatol
rajta batorfágon, s-io izüen.

III. Látod, hogy mint egy Sabellicus
állat, csak turkáltad a' Pápiста Doctoroc

kapdottál a' Paterek szavain: de sem mi gyükeret nem rántál; mert mikor téged lezkére vonszunc, és né Illyricus, Chemitius, Pareus roz paré gázságiba, hanem az Apistac tulajdon irátiban tekintettyüvedel az ő tanításokat, olly távul jártac atul, a' mit te beszélsz, mint az Eg a' földtől.

IV. Látod, hogy a' Jozan emberi okoskodásból is a' Papista igaz és megronthatatlan Nyolcz okoc ellen, te semmit nem tudtál okosan mondani. Azért lelkedre kérlec T. B. ne veid koczkára, rudyva latva idvőségedet, hanem ahhoz a' vallás-hoz ragózkodgyál, még él edter, az mellyet halálod oráján akarnád, hogy tartottad volna, és az melyec igaz Nyolcz okait adhatod, mikor a' Biro ituló széki előtt fogsz állani, és semmi okát nem adhatod Cálvista vallásodnac, mikor reá kérdetel, abban az rettenetes itéletben.

Talám azt feleled a' Birónac: Azért utaltam a' Romai Hitet, mellyet szent Pal dicsirt; mert ennekem Bálványozónak, szent irátsal ellenkezőnek látzott. a. mert azt véltem hogy a' Papistac az emberek-től költöt találmányokat, Traditiokat nagyobra bócsüllic, az Isten beszédénél. b. azt saici ottam, hogy a' Romai Papa. De

a. Dorg.
pag. 113.
437. &c.

b. Dorg.
pag. 52. 53

c. Dorg.
pag. 175.

Anti-Christus &c.

De

az ördögi költésnek csipáját, mely most elmédet elfogta, nyilván látod, hogy meg elalattál! micsoda fogáshoz kapláz akkor! azt fogode mondani: Nem tudtam s' Nem elég az, mert az ollyan természet tudatlanság, *crossa & effe. ita ignorantia* mely te benned torkig vagyon, semmi Frater ignorantiat meg nem ment.

Azért ha nyakadat szakasztani, és leled vesztetni azok után nem akarod, kik után mint a' Bial vakon futtotál, s elzed be sem vetted, hun útközrel meg; míg az Pénitentianac és meg térélnec helye s-ideje vagyon, térj meg a' Pokol ajtajarul az igaz útra: és mindenek nec előtte minden réto vazo kerengés nélkül, vald meg bűneidet, és az igaz Confessio által az hamis Tudományok Labyrinthu-fabol fesély ki.

E 5

CON-

**CONFESSIO
GENERALIS.**

as as

A. C. K. H. G. L. T. C. I.

Köz gyonássa, mellyben ma-
ga szavaival vadollya magát,
és sententiar mond kar-
hoztatasara.

EN Cz. I. Socszégyen vallásim, és
vén orca pirulásim után, az Isten-
nek szent lelke illetve szívemet, nem
kevés lelki dobbanásoc közöt, az egész
világ, és Helvetica Ecclesia előtt Confiteor és megvallom: Hogy a' Szent Pál-
tól diosiretet Romai Hit *d.* valamikor igaz
volt *e.* Mikor? Ki által? Hol? és mi-
ben meg változott legyen nem tudhatom.
Mindaváltal én fokuj hamisságockal

meg

meg az esküdés, és megfogadottam, és
nyoztattam.

1. Az ellen mondtam, hogy elég
az Hit az Idvőségre. *f.* de hamissan; mert
azt vallom: *g.* hogy az meg igazító hit
nem lehet jo cselekedetec nélkül: tehát
az igazulás sem; noha nem régen azt mon-
dám: *h.* hogy elég maga az Hit az igazi-
tásra. De én nem tudtam, hogy eimef-
nec és jo emlékezetűnec kel a' hazugnac
Ienni, mért ha feledékeny, hamar éllel for-
dittya szavát egymashoz. Es így.

2. Gondolatlanul adám eztis hoz-
zá: *i.* hogy az igazaknac jo cselekedetec
nem tekelletesec, vétkelec, mocskos ru-
hához hasonloc: mert, *k.* leg kisebb vé-
tekis Isten haragjára és kárhozatra méltó.
l. következendő képpen magában min-
den jo cselekedet általmas az idvőségre;
mégis szükséges és hasznos arra. Azért
megterzic hogy nincs én benné igaz Hit,
mert nincsenek jo cselekedetim: és így
midőn *csak* az egy Hitet akarám tartani,
az cselekedetecel együtt minden Hi-
temet el vesztém, és azt nyerém, hogy ez
után igaz mondásomat se hidgyéc: No-
ha az én Theologiámnac soha nincsen Be-
rencséje az igaz mondáshoz. Mert

f. Dorg.
pag. 415.
g. Dorg.
ibi.
h. Dorg.
pag. 73.
101.

i. Dorg.
pag. 427.
k. Dorg.
pag. 43.
l. Dorg.
pag. 433.

Az

d. Rom.
e. Dorg.
pag. 414.

Az irás ellen:

m. Dorg.
pag. 30.

1. Noha azt tanítom; *m.* hogy az idővségre tartozó dolgoc világofoc a' *ß.* irásban; mindazáltal én nem csak azokat hiszem bizonyosan mellyeket világofoc a' *ßent* irásban olvasoc. *n.* Azért aztis hiszem a' mi irva nincsen. Mert a' hiendő dolgoc világofoc a' *ßent* irásban; némely dolgoc mellyeket hiszec, nem világofoc; tehát némely dolgokat hiszec, mellyec nincsenec a' *ß.* irásban. Még is

m. Dorg.
pag. 296.

2. Halálíg azt kiáltom: hogy csak azt kel hinnia' mi a' *ßent* irásban vagyon *o.* azért én nem hiszem, hogy csak azt kel hinnia' mi az' irásban vagyon: mivel nines irva, hogy csak azt kel hinnia' mi az irásban vagyon.

o. Dorg.
pag. 296.

3. *A' szent irás iii/ö biro,* a' Hitben támadott vetekedésekben; noha Christus maga halगतoinac *üiiletekez* véfzi a' Tudomány felöl *p.* A' Prædikátoroc csak Indexec, csak ujókat tarttyác azon. de semmit azockózzúl, a' miket a' Romai Ecclesia ellen tanitunc, nem mutathatunk a' *ßent* irásban.

p. Dorg.
pag. 130.

4. A' *ßent* irás biro. de semmi itiletet sohul nem tében, hogy az en töllem *ßent* irásbol formált consequentiác jok vagy tofac: noha mind hitem valláfolm, lelkem

lelkem idvolege es örök boldogságon vesztése, csak imillyen amollyan prædikatori tetzesü consequentiác ul függ, azért nem a' *ßent* irás, hanem magam vagyoc itiló mestter, és a' magam tulajdon tetzesü, consequentiácit, hon egy kaptára vonázom, s hon más formára öntöm.

5. Nem kela' *ßent* irást magános tetzefel világositani, ne nyullyon ember ahoz. *q.* Mindazáltal kiki maga irás magyarázó lehet: mert az irás magyarázás jele a' hievkenc. *r.* Azért minden ember megértheti azt. akar mit mondgyon *ß.* Péter, hogy a' Bibliában foc nehéz értelmű dolgoc vannac.

q. Dorg.
pag. 221.
r. Dorg.
pag. 249.

6. Az Evangelistác s. Apostoloe *I.* stentől vettec az irásra valo parancsolatot. *s.* noha én ezt az *sten* könyveben nem találom, csak *ßent* János látásárol. De szabad nékem azont terjesztteni mindenekre; mert, *Quod vobis dico, omnibus dico.*

s. Dorg.
pag. 31.

7. Illyen vakmerő *ßent* telenséggel kötöttem ám én *ßemét* a' kősegnec, es a' *ßent* irásnac gyapja alatt, csak az én hamiságom körmeit rejtegettem: megis bátran azzal dicsekedtem, hogy valláfolmat *ßent* irásban találtam, *t.* hogy a' Calvistiác vallása a' Christus tudománya. *u.* *ßent* Pált, *x.* *ßent* Pétert. *y.* emlegettem

t. Dorg.
pag. 26. ad
47 item
96. 203
u pag.
10. 11.
u. pag.
493.

y pag. 282
arra
ad 283.

arra a mit ok *foha* nem mondottac, hanem én *mindenkor* hazuttam, ki se Pál, se Péter nem vagyoc.

8 De a ki okos ebebe veheti, mint jártzottatott én tollé, és mint a Bial orránál fogva hordoztatot, ha meg tekinti, hogy csak magam okoskodásim fajzásit, Isten igéjegyánánt adtam eleiben: olly consequentia-csinálmányal pediglen, melyért szabadon meg hajthattyac Bamár fülleit reám a több prädikátoroc: mivel a hazug Sophisticálásához vagyon kedvem, de nincs mesterségem a találmányban, hogy markomban ne kapjác.

9. Első, magát nagy könnyen ki mutato csalárdságom: *Aequivocatio* ket-tőző bebéddel jádzani: mikor valamely mondásnac külömböző értelme lehet, én többem magamot tolmácsá. s-más képpen értem hogy sem az, a ki azt mondotta. Példánac okáért; midőn egy éb aránt nem menthetem az Cálvista Ur Vacsoráról valo vélekedésemet, a Christus Bavait így glosálom: *2* Mikor Christus mondgya: *En vagyok az Ajo: szűz id:* ezec a Boc nem veretnec tulajdon értelembec: tehát ezec sem; *Ex az én testem.* De én el felejtkeztem volt Bent Agoston regulájáról a hogy a Bent irás világos Bavainac tulajdon értelmec nem szabad el hadni, hanem

hanemha a kerebtyen hitnec nyilván valo tanitása ellenkezie a Boknac tulajdon értelmével. De e Christus Bavainac: *Ex az én testem* tulajdon értelmével nem ellenkezie a kerebtyen hitnec semmi tanitása; ha pedig ezeken a Bokon: *En vagyok az Ajo* azt értem a mit tulajdon képpen jegyez nec, ellenkeznéc a Christus szava hitnec nyilván valo tanításával, mely azt tanittya, hogy *az Ige Testé les;* azért lehetetlen, hogy tulajdon képpen *Ajoi* legyen, mely lehetetlen hogy én *szamár* lehesséc: hanemha *figuraté*, hasonlatoság által, mint Christus *Ajo* &c:

10. Hasonlo glosám ez-is: *b. A'* mit Christus a Tanitványoknac mondot, mindeneknec mondotta: tehát Christus mondván az Apostoloknac: Igyatoc eb-ből minnyájan, minden hiveknec mondgya. Noha azért, ha más valaki nyakomba forditana e gallért: A' mit Christus Tanitványoknac mondot, mindeneknec mondotta: tehát az Apostoloknak mondván, hogy *széles e világra mennyenek* &c. azont mondotta nekemis; azt felelném: hogy nem nyakamhoz Babtác e formát igen Boros. Vannac több afféle csalárd mesterségim, de könyű a fülérül megif-mérni a Bokat.

Analogia
fidei.

b. Dorg.
pag. 221.

2. Dorg.
pag. 224.

c. Dorg.
pag. 226.

II. Má.

c. Dorg.
pag. 115.

11. Másodice esaládságom, *Fallacia compositionis*: Ezzel így melterkedem: c. Soc helyeken consequentiáckal él a' Bírás, mellyiket tartozunc bé venni: tehát azokatis mellyeket Bírásból formán c a' Cálvinistác; mintha azokis ot volnának írva. Maga ennékem nem volna annyi authoritálom mint Bent léleknee: azért kacsoð varga, a' te Consequentiád nem Bent írás. Ugy, de én se n hibálhatoc, a' Bent írás helyes értelmét követvén, Igaz, *in sensu composito, de in sensu diviso* hibál; ha cze ki a Bent írást magyarázod, mert el meherz helyes értelme mellől.

d. Dorg.
pag. 135.

12. Harmadic fortélyom: *Fallacia divisionis*; ilyen: d. A' Romai Pápa (Sándor) el tévelyedhetic, tehát a' Pápa ugy mint Anya Bentegyháznac feje, el tévelyedhetic. Az hogy, egy két Cálvinista Prædikátornac felesége parázna, tehát mindeniké az.

13. Negyedic mesterségem *Fallacia figure dictionis* mellyel Binte ugy kötve tartom a' meg esalátott kótséget az ó tévelygé ében, mint ama Prædicantstjo tartásban, kinec azt mondác *Qui quid heremit ancilla comedit: sed Ancilla emittit carnē crudā, ergo caro ē crudā comedit*. Mert azzal állatom az Ur Vacsorában (a' minémű Ur Vacsorája vagyon Cálvinistáknál)

ezak

csak köz kenyeret és Bort: v. Azt adta meg Christus Tanítványinac innya, a mit nevezet Bóló tóke gyümölcsénec; de A' bort, nem vért nevezte annac. Ergo, azt adta, De vak a' ki nem láttya, hogy miként az első, ugy a' másodic bizonyítácnac elő járo propositioja hamis, ha semmi változás közibe nem ertetic.

14. ötödic czigánságom, *A dicto secundum quid ad dictum simpliciter*; Igy mikor a' Catholicus Doctoroc, közbe járonac nevezic Bodog Allisonyt, és a' tób dűcsőült Benteket; tudni illinc csak olyan közbe járonac, minéműnee nevezi az írás Mofest, kie esedezésc és könyörgésc által, az embereknecc kegyelmet nyernecc Istentől: nem olyanoknak, minéműnee nevezi Bent Pál Christust. A' ki maga vérevel meg váltot mindeneket. En igy vakoskodom: *f. Valakire tartozik mind a' meg válásnak s mind az esedezésnek tisztis az nem ismér más tartot a' közbe járásban. De csak egyedül Christusra tartozic mind a' kés tisztis. Azért &c.* De ugyan csak a' dicto secundum quid. Mert abbol, hogy csak egyedül Christusra tartozic a' meg válto, és olyan esedező közbe járonac tisztis, ki ugy mint halálával nekűnc érdemlet jutalmat, kérheffe a' lelki jokat; bolondul húzom ki, hogy a' Bentec semmi más képa

v. Dorg.
pag. 23.

Dent. 5.
v. 5.

1. Tim. 2.

f. Dorg.
pag. 112.

F

pen

pén közben. jároc nem lehet nec. könyör-
géseckel, Christus által: Igy azért a' Ben-
tec által is, ugyan a' Közbe-járo Jesus Chri-
stus által járulnac Istenhez a' Catholici-
foc: és olyan modon mint Christus, csak
egy a' közbe-járo, miképpen az Isten egy;
noha más képpen mind Isteneknek, mind
közbe-járok nac nevezhettyűc a' szente-
kétis &c.

De ki győzne mind egy garmadába
bé hordani az én foc baporán költ Sophi-
sticalásim boytorján gazságit. Illyenec *Pe-
nitentionis principii. Consequentis fallacia. igno-
rantia Blenchi seu Contradictionis: argumenta
ex puris particularibus. ex puris negativis* &c.
mellyeket elő hozni bégyenlé, mert még
a' tanulo iffiakis esekbe vennéc. hogy
semmire kellőc: inkább meg vallom, hoyj
a' Bent irásbol valo Consequentziázás-
ban, az egész Dialectica törvényi ellen vé-
tettem. mégis a' Bent Lelket, illy rosz Di-
alecticussá tésem, mintha ő csinálta vol-
na azokat. Azért nem méltó vagyok é,
hogy oda ugrattassanac fogadásom bé-
rént, minden ruhámban, hol leg mélyeb
az Hernad?

Isten ellen.

Cálvinussal egy Credoban vagyoc:
hogy Isten oka a' bűnnek. g. Azért mikor a'
Hisek

Ps. 81. v. 1.

Iaph. 74.

f. Dorg.

130.

g. Dorg.
pag. 411.

Hisek egy Istenben, mondom, más idegen
Istenben hisec: midőn a' Mi atyánkot
kintornálom, a' mi atyánkot sem tudom;
más Atyát ismérec, a' ki nem menyekben
vaygon: a' ki lehetetlen dolgokat paran-
csol. b. kételeniti embert az Isten Törvé-
nye ellen valo cselekedetekre. i. azon-
ban örök kárhozattal bünteti bologait, egy
hivolkodo gondolatért is: csak maga jó
kedvéből rendelt némelyeket a' kárho-
zatra, némelyeket a' Boldogságra: sem-
mitnem tekintven az emberek jo vagy
gonos cselekedetire. Az Istennek min-
denható erejét tagadom; mert Cálvinús-
fal azt tanitom: k. hogy nem kel Istenben
oly hatalmat gondolni, mely természet
felet való bokatlan dolgokat cseleked-
heséc: azért Isten egy testet, egyber-
mind két helyre nem tehet: Christus ál-
lattyá berént az égben lévően, nem lehet a'
földön. l. egy nagy testet kicsiny helyre
nem rekesi: het: Ha kicsiny ostyában
foglalnád Christus testét, meg foftanád
ötet Testének nagyságátul; m. Ajtó bé té-
vé, a' Testet azon által nem viheti Isten:
azért Christus meg nyitotta Anyja mé-
hét a' Bülésben. n. &c. &c.

Sz. Haromság ellen.

Cálvinussal igy eselösködöm: o.
F 2 Mikes

h. Dorg.

pag. 509.

i. Dorg.

pag. 431.

k. Dorg.

pag. 430.

l. Dorg.

pag. 230.

m. Dorg.

pag. 237.

n. Dorg.

pag. 410.

o. Dorg.

Mikor Christus azt mondgya: *En s' az alys edgyek vagyunk*: nem az ő állatyanac. Edgyefégeről Bol Urunc, hanem a' meg egyezésről; mit mondhatna egyebet az Ariánus? Aztis állatom: *p* hogy az Isten-ségben lévő semélyec, csak emberi elmélkedéssel gondolt tulajdonságok. Mit mondot egyebet Sabellius? Eztis vitatom: hogy A' Fiu nem vette Isteni természetét az Attyátul. *q*. (nem Attya pedig a' ki magához hasonló természetet nem közöl fiának) azért mind az Atya, mind a' Fiu Isten semélyét tagadom; következendő képpen a' Bent Háromság tagadockal egyet értec, noha Pápistáckal sem Bolloc.

Christus ellen.

Bebélttem, hogy nem mindenekért holt meg. *v*. csak az válaßtottakért. *s*. nem a' tudatlanokért. Szent Pál azt mondgya, (tulajdon savaival ezec) *t*. A' Christus mindenekért holt meg; azért inkább hiűec Bent Pálnac. A' mely gyötrelmet Christus szenvedet, Pokolnac fájdalma volt. *u*. és Chhristus azt a' büntetést szenvedte, mellyet mi nekünk el kellett volna pokolban viselnünk: né ezért a' káromkodásért, még en nekem szenvednem kell pokolban. Nagyob káromlás ez, de ki

kel

kegyes időzítom: *Christus bűnös volt*, miképpen én Isten előtt igaz vagyok: mert néki tulajdonittatic a' mi bűnünk, miképpen tulajdonittatic nekünk az ő igazsága: *x*. A' Christus lelke nem tudot mindeneket: és tanúlt olyyat, a' mit az előtt nem tudot. *y*. Nem tudgya az itélet napiát, &c. De híűzem híűvével léűzen, mikor ezért meg itil, és gehennába küld. Azonban noha a' Jesus nevére *z*. minden térd meg hajol: noha az ördögök is ennec a' neuenec említésére, az emberekből ki mentec a. de én csak az engedelmeségbéli terdhairáfrul, értem; a' külső terd hairás a' Jesus nevére, balvanyozás.

MARIA ellen.

Vétettem: mert noha meg érdemli az Isten Anyja, és az ég királynéja, az böcsületet; én csak Mariának hívom. *e*. kit az igaz Keresztýén Magyaroc Afűszonyunc böcsületes nevével is tisztelnee: sőt kit az Angyal *malasztal tellyesnek* köűszönt, éna' vétkec tellyeségét tulajdonitom néki; mindenjo cselekedetit bűnnee tartom: *d*. a' kinec csak leg kissebbie vétke sem volt tellyes életében. A' szűzeségénec drágakincsét elloptam, mikor nem csak amá szemtelen Bucerussal hazudtam: hogy

F 3

Chri-

x. Dorg.
pag. 434.
y. Dorg.
pag. 60.
z. 420.
z. Philip.
2 v 10.
a. Marc.
9 v 38.
Act. 16.
v. 19.
Luc 10.
v 17.
b. Dorg.
pag. 454.

c. Dorg.
471. &c.

Luc. 2.

d. Dorg.
pag. 427.

p. Dorg.
ibi.

q. Dorg.
ibi.

r. Dorg.
pag. 298.
s. Dorg.
pag. 433.
t. 2. Cor. 5.
v. 19.
u. Dorg.
pag. 33.

n. Dorg. szülésben, *e.* és úgy született mint egyéb
pag. 418. gyermekek, *f.* hanem hazuglágomat na-
f. Dorg. gyob hazuglággal pótoltam: hogy Izent
pag. 513. Ambrús sem irtózat ez értelemtül. *g.* Egy
g. Dorg. szóval minden hozzaja illendő tiszteletit,
pag. 416. főképpen segítségül hivasát, mint szörnű
b. Dorg. balvanyozást meg tiltom. *h.* mind lelke-
pag. 462. stül testestől való égben vitetését, csak
etc. fabulának tartom. *i.* Ugy annyira, nincs
i. Csatazo oly szépség az égen s- a földön, kit az E-
pag. 531. retnekség ne mocskollyon; nincs oly
szentség, kiben fogyatkozást ne talál-
lyon. De

A³ Szentek ellen.

Senki dühottebbül nem morgolodot-
nálomnál: mert mind az dücsőült zen-
teket, s- mind pedig e' világon élöket,
ilyen rút gyalázatos rágalmazásokkal il-
léttem; A' dücsőült szentec segítségül hi-
vását, tiszteletit, hozzájoc illendő imadá-
sát, Isteni tiszteletnek hittem: holott jól
tudtam, hogy *Ora pro nobis*, könyörögy
érettünk, nem Isteni tisztelet. Azért Sz.
János Evangelistát, mikor le borúlék az
Angyal lábaj előtt, hogy őtet imádna, osto
baul itiltem bálvanyozónac, mintha az
Angyalnac Isteni tiszteletet nyújtott vól-
na. *h.* Es így én azután nohá nem akarva,
igazar

R. Dorg.
pag. 37.

csőült szenteket szabad azon kérni, hogy
érettünk esedezenec. De azért megval-
lom vagy tudatlanságomat, vagy ha ér-
tettem, gonofságomat; hogy Sz. Pétert
Tévelyönec mondottam; *m.* Sz. Istvánt
elméjében vétkezetnec; *n.* (mely annál
nagyob vétek töllem, hogy Becanussal
bizonitom.) Sz. László kiralyt; *o.* *Seren-*
esetlen viadalú királynak tudatlanságol ne-
veztem. 1659. ben. Honnan e' siralmas
eneckel-is illetem: *Iai nekem László ki-*
rálynak, oda sine Magyarágnak! bire ez
Varna tájának &c. Hihető az eckori idő
rájban lón romlása, s- azért irtak Inneper
számára: Lojola szent Ignatiussrol pe-
dig, az ő fiaira való gyomroskodasom-
bol, azt irram. *p.* Meg kezdé unni (hogy
p. Csata már) e' világot s- a' szoros kapcza nagyra
pag. 528. vivé &c. nem lévén mit tennie, öröcké
való szegénység szenvedésre, kötölezé
magát a' Christus-ért &c. még-is így sze-
pelkedem: hogy nem emlekezne a' Hel-
veticusoc a' meg-hólt szentec felől gono-
szúl, hanem tisztelic őket. *q.* &c.

Az Ecclesia ellen.

Semmiben inkább nem mesterkedtem,
mint hogy az igaz Ecclesiát látba lanná te-
gyem

mutattam a' bibémet, miért vitatom, hogy az igaz Ecclesia láthatatlan? Mert, midőn azt kérdic tőlem a' Catholicusoc, hogy mutassam meg, *hol vóis Calvinus elős az Ecclesia?* ebből az únalmas kérdésből, különbben ki nem fefelhetec, hanem ha azt felelem, hogy azt én meg nem mutathatom, mert az igaz Ecclesia *láthatatlan*. Ugyan-is láthatatlan vólt az én Ecclesiám Calvinus előt; mert a' mi fohull nem vólt, azt nem lathatták: Azért el hitettem a' meg. csalatott kőzséggel, hogy meg né ismérheti ember e' földön, mellyic igaz Ecclesia; és mellyic az igaz Hit: még-is fremtelenül dicfekedem, hogy a' régi Romai vallás a' Calvinistaké. *v.* Csak választottakat, és Szenteket vészec bé az láthatatlan Ecclesiába; *s.* mert Isten sem látta a' Calvista szenteket; mivel a' mi nincs, senki nem látta: Calvista szentec nincsenec; mert minden igazságoc vétecc, &c. Hamissan fogtam a' Romai Ecclesiára, hogy *Hit csináló*, az az, Uj hit ágazatokat csinálhat: nagy Calumniának-is ismérem e' fogást. Ha a' Christus Látható jegyesét, az Ecclesiát, paráznánacitiltem; *u.* itillye meg a' kerefztyén világ, hanem e' s-e' fia vagyoc! Ha az ő látható, fejét kifelséges szidalmazással *Anti-*

v. Dorg. pag. 5.
s. Dorg. pag. 416.
t. Dorg. 473.
u. Dorg. pag. 19.
item pag. 610.

engedelmesegéhez halgató Császárocc, kiralyoc, Fejedelnecc, Urac és minden Catholicus rendec Anti-Christus tagiaj? mely nagy haragot kel hát Istenőtől fejemre várnom, ezért a' szirokért: mert ha karhozatot érdemel, a' ki bolondnac mondgya fele-baráttját, micsoda ez, az Anti-Christus nevéhez képeste? Azzal-is gyaláztam a' Romai Ecclesiát, hogy az a' Nagy Babylon; de nagyob ockal nevezhettem vólna annak, az en Synagogámot, mellyben merő *confusio* zur-zavar; Sacramentomoc, igaz egyházi szolgálac nélkülc: szent irás magyarázat nélkülc &c. De azzal által hágtam hitemet, melly soha sem vólt: el töröltem orczámot, melly nincs; (hanem ha csak olyan mint ama parázna Aszfzony-é.)*x* mikor Riberara fogtam, hogy Romát mondgya Babylonnac. *y.* Anti-Christus székes helyénecc; holot Riberara azt írta; *z.* hogy az Anti-Christus Uralkodáfa-előt, vagy annac kezdetin, elrontatic Roma-várofa.

A' Sz. Atyákat csak igy böcsültem: meg *üldözték* ám *is szavokat* a' Páterek: *ittü szavakat törtek: elűrtveljedet* ám *ackor a' Páterek serege a.* &c. Ur-Chaldzaban még Abrahámnak-is része vólt, az idegen

u. Dorg. pag. 55.
y. Dorg. pag. 106.
z. Rib. in Apoc. 17. n. 20.
a. Dorg. 255.

pag. 310. **Stor Calvinista Theologus-álet:** és több
c. *Dorg.* Sz. Atyak, Romai Pápák Calvinistacká. e.
pag. 343. A' Romai Ecclesia job részét, és szio
ad 3. 8. nét, a' Clerust, és az Egy-házi nagy rende
ket, kiket Sz. Pál mondása szerént, nem,
d. *Act* 23. kellene kissebiteni, d. ördogi szidalma
v. 3. *Ec.* zással rútitottam: a' Papok nem házaso
dáfokat meg fedtem: nemis ok-nélkül,
mert illyent régen szedegettem volt el
mémben: *Hi sunt, qui faciunt quicquid*
e. *Iaph.* *perulantia carnis imperat, &c Cum sit ha-*
38. *bitus ipse in prior, in ipsis habitat Venus secu-*
rior &c. e.

De nevezet Berént, a' Jesuitákat, nem
lehető el kerülnöm, nemis volnéca' ki
vagyoc igaz Jesu Mastix, hogy ha
minden kigyót bekát nem kiáltanéca' Jesui
táakra: azért meg penyébdet Bokásom
Berént, nem csak közönségesen illyen rú
kösörút ködöc ártatlan fejekre: hogy
minden hazugoc felett leg hazugabbac
a' Jesuitác: *Pokol Sáskájnak. f. &c.* Bidom
hanem *in particulari* ama Tudos nagy el
mét, *Pázmány Péter's.* nagy Bemtelen Eb
orczával, hol Jesu Witt (Tiroc) g. hol
sapito, Feketé Dromon, csaloka lotyo,
nyers nyakas &c. neveckel böcsüllöm,
hol Esbergami Ersec titulustat *sine vitulo*
csufolom. b. másen kapdoso Páternecc
gyalá-

f. Dorg.
in Prof.
g. Dorg.
c. 2. 58.
82. 90.
b. Iaph.
u. 17.

g.
értettem, azt kiáltottam, hogy Pázmány
nem tudgya vallását, k. nem soc olaja
volta' lámpásban l. töb pénzt olvasot,
hogy sem könyvet, m. sic Báju és károm
kodással tellyes dögletetű. n. &c.

Utollyára *nagyob* dühöségemet csak
kú Jesuitára fordítottam, Japhetke palá
fya alai: holot csak ugy beszéllec mint
egy fursant gyermek, avagy egy *karikás*
orrú kis Bial: mikor P. kist, igen nagyon
fel tórlótt homlockal, hol *maga értellen*
Jesuitának. o. hol gyermeknec p. hol
latrikámus embernec. q. hol duellumos
Jesuitánac r. hol tudatlan és elég nagy
Bamárnac titulátom s. &c.

Itillye meg azért, a' kinec lsten okof
ságot adott, ha méltóé, hogy a' jo Páter
Jesuitác páziállýac többé ezt az töllem
rajtoc rótt gyalázatot, és el Benvedgyéc,
hogy illyen roß ember mint én, a' ki illy
mosdatlan kézzel hozzájoc nyúltam, Be
mérem orcza pirulás nélkül maradgyak:
Főképpen ha meg gondollyák, hánybor
surtam az orrokat hegyes írásimmal? sőt
mostanis azt hányom Bemekre, hogy se
a' *Castigálásom*, se az Országoc romlásirol
írott könyvem, se *Malach* Doctor, se most
e' *Barátságí Dorgálás* nem találá még olly
erős Oroblányrá, ki csak egyyie kórmé
velis

pag. 509.
k. *Dorg.*
pag. 454.
l. *Dorg.*
pag. 92.
m. *Dorg.*
pag. 400.
n. *Dorg.*
pag. 405.
o. *Iaph.*
n. 44.
p. *Iaph.*
n. 57.
q. n. 59.
r. n. 49.
s. n. 60.

dicsekedem, n. hogy ugy meg csiboltam
Isten kegyelméből, a' nyolcz okokat, de-
rec Jesuita legyen bar, ki billyeget úthet,
magátul költöt kopott pénzére. Noha
jol tudom én azt, hogy a' *Baratsági dorgá-
fára* Nyolcz okokat, inkább meg erősítet-
te; mint az vasat, mennél inkább csibol-
lyác annál inkább fényesitic, ugy a' Nyolcz
okoc annál sebben és erősebben tündök-
lenec, mennél nagyobb erővel akartam re-
belni: mert magam feleletivel, mint
Goliath fegyverével, lelki ismértemben
meg győzetvén, e' világ előtt tudova tet-
tem: hogy az Isten igazsága ellen, nincs
bölcsesség az emberekben, mennél inkább
a' Prädikátorokban.

Mindazonáltal én mint Goliath, az
Ur serege ellen, nagy mérebben hányom
vetem magamot: de hihető, hogy a'
Fegyver zörgés közt, nem hallýác a' jo Pa-
terec, az én Samár rivásimat. azért nem
felelne, és fántom fántal nem fizetne.
tudom is, hogy meg bocsátnác vétkemet
ha Penitentiát tarthatnéc, mely én töl-
lem lehetetlen. Mert

A³ Sacramentumok ellen.

Csak mondom, minden irás nélkül
hogy

hogy csak két Sacramentum vagyon: Ke-
rebstég és Ur-Vacsorája noha akaratom
ellen is nyomtatásba hattam, hogy *Het
Sacramentum vagyon.*

A³ Kerebstég ellen.

Nem tirkolom el ezis: hogy noha
minnyájan haragnak fiaibűletűnc; mert
Adámban minnyájan vétkeztűnc; mind-
azáltal a' kerebstyénc gyermeki, kerebst-
ség nélküli még Annýoc méheben meg
Benteltetne. y. noha olvastam a' Chri-
stus mondasát; *Ha kijásonnan nem /zű/er-
tik Viz űl és szent Lélektől, nem mégyen bé
mennyeknek orszhában*: de Vizen nem
kel külső vizet érteni, hanem Bent lelket.
Nem tudom azért hol parancsolta Chri-
stus, hogy a' kerebstégnek materiája Viz
legyen, nem Bor, vagy tehát hus lév: még
is tista vizet kívánoc, nem olajt, lúgat
&c. x.

Nem mondgya ezt Urunc: a. hogy
minden vétket el töről a' kerebstég vize,
noha nyilván Bent irás, hogy a' kerebstég-
ben *abluitur peccatum, mundatur lavacro
aqua* &c. jollehet ezt nem maga erejé-
vel cselekeksi a' viz, hanem ezköz, mely
által Isten, a' Christus ér deméért, meg tist-
tit.

Az

Dorc.

pag. 159.

y. Dorg.

pag. 126.

10. 3. v. 5.

x. Dorg.

517. 10.

a. Dorg.

518.

Az emberben mindenkor, (kereszt-
ség után) vagyon maradvány bűn: az-
ért *delet* el törli Isten a bűnt, de bennűnc
hadgya: mert *delevis* annyit téves, hogy
bennűnc hatta. Uj hit-hez, Uj-Molnár.

Illyen kákombákkal is terheltem a'
Pápista kereszteset: hogy ók a' haran-
gokatis keresztesic: *b.* Boldogságos Sűz
Mária nevében is keresztesic; A' Komác
közti nincs rokonság, sem nem tilalmas a'
Házaság; ugy a' Cálvinista Komác közti,
kic közti semmi igaz komaság nincs.

Ugy bocsátatic meg Pápistáknál a'
bűn; a' keresztesben, hogy ha arra keresztes
hányatic: de en ezt csak hántam, nem
gondolván vele horgafon eskiké, vagy
igyenefen.

Az Vr Vacsorá ellen.

E' hazugsággal is öntöztem valláso-
mat. *c.* hogy baporodgyéc: *sokan tanis-
ryák* (a' Pápisták között) *hogy a' meg'izen-
telés után, mind állatya, mind zine meg ma-
rad a' kenyereks;* mert annac sine hogy
álhatna meg kenyere nélkül! Evvel pe-
dig a' Bennes mocsockal hol Gelasius
Pápat *d.* hol Valentia bé mázoltam, hol
Scotust; noha Valentia irását nemis lát-
tam, avagy ha láttam, esemet akkor útra
balasztottam, mert esembe nem vettem,

hogy

hogy azokat a' bokat Valentia *e. Proferat
quoque ex Gelasio &c.* ellen-vetés képpen
emliti: kibem azért én ugy cselekedtem,
mintha azt mondottam volna, hogy bent
Dávid tagadta az Isten, mivel azt írja;
hogy, *Dixit insipiens. Non est Deus.*

De ez a' nyilván való töréltelenség,
egyber a' Cassai piaczon, 1659 ben meg-
égette a' Sámot, kinec most gaz tarlojátis
kellene funom, ha Sám volna, mint akkor
volt, mikor illy temérdec hazugságis fért
ki azon: Cajetanus mondgya: *Munda
cuius hoc, Panis & vinum transubstantiatur
in Corpus & Sanguinem Christi.* és több afféle,
kic miatt ugy meg koczattac akkor a' kör-
memet, hogy noha téntás volt, bé kellett
falnom: nemis törődtem azon hogy Ca-
jetanusra le rázzam magamrol, hanem
mostis rajtam marad e' hazugság.

A' Christus példáját a' Pohárnacki-
osztogatásban parancsolat gyanánt tar-
tom: az negyven napi böjttől pedig
csak ezzel mentegetem magamat, mert
a' Christus böjtélését senki nem követhet-
ti. *f.*

Nemis solicitáltam igen, az Apосто-
li követélt egyéb dolgokban: hogy *szé-
rés szerte a' széles világra mennyek,* (mert
nem érkezem hozzá az aprodos gazda-
abonytól) *beteges gyógyításak* (mert min-
den

*l. 2. de
idolo. c. 5.*

*f. Dörg.
509.*

*b. Dörg.
pag. 518.*

*c. Dörg.
pag. 39.*

*d. Dörg.
340. item
329. item
c. 31.*

denhitemmel, Erafmusként, csak egy
fántra lovat sem gyógyithatnéc) *ördögök-
ket űztek* (mert ez a' Pápista Papoc dol-
ga) *ingyen pradikályák, se pénzem, se kés
kőnrőfóm ne legyen* &c hanem a' Pohár
italban hátra nem maradoc: melyben,
ha valaki a' Borhoz vizet tölt, bálványo-
zonac itilem *g.* ugyis meg isom a' bort
a' mint terem: mert a' mely pohárt Chris-
tus a' Tanítványoknak adott, abban Bor
volt. noha nem tudhatom, ha nem ele-
gitve vizzel.

Ezeket a' Bokát: *Ezt cselekedgyétek;*
Christus mindenkenc mondotta, de én
se az Abony emberre, sem Bekér vezető-
re, hanem csak a' lelki Tanítokra (inkáb
Tántorítokra) terjestem *b.* mintha
csak ezek volnának emberek, ugy mint
Pástoroc; a' többi oktan állatoc, mint
Juhoc. Ha ezért meg bolit a' Biro: én
mint Pastor bonus azt felelhetem: Hal-
gás Te Péter Biro, mi nem néked bolloc
én: ökernélis nagyób vagy Te.

Mind az által én bennemis nagy go-
rombaság, ne mondgyam oktalanság:
hogy a' Bortol kenyértől várom lelki tá-
pláláfomat, nem a' Christus Testétől vé-
rétől. Mert Christus éppen vétetic egy
Bin alatt, nem rébre oblati két Binben.
En pedig azt alitom, *i.* hogy az egész Ur
Vacsor-

Vacsorájának állattytát nem talállya em-
ber Binten ugy egy Bin alatt, mint ha a'
másik-is ott volna. Item: az Ur-vacsorá-
ja teremtetállat *k.* (kenyér s Bor) nem
teremtő Christus &c.

Az Házafság ellen.

Vagy tőróm vagy tagadom, de ti b'ef-
séggel mondván, csak hazudtam abban,
hogy a' Pápistaság Turco-papismus: mivel
a' Török azt vallja: *annyi Afzonyi ember
vel élyen ember, a' mennyi el taribat.* A' ki ugy
vall: *Sem az isben, sem a' sermélzet meg
nem tiltotta azt, hogy embernek sok felesége
ne legyen;* Török az. Nyilván tehát sap-
kát tettem a' Pátriárchác és Bent Királyoc
fejében, kic Sabadófon töb feleséget vet-
tec. Nyilván énis Constantinapoly, vagy
csak Várad felé tartom a' Török lovam
erős Báját: mert a' Bent irásban fel nem
találom; hogy egy feleségnél többet nem
Sabad venni.

Sőt az paráznaságért meg- vethe-
ri ember feleségét, és ujonnan házafod-
hatic; mivel az én tetzésém szerént, *m.* a'
Paráznasággal *Bakaß ya a' baxaság béli köre-
tes.* Ellenben: hogy ha a' mit iten egy-
ben kőrött, nem kel azt el-válastani; azért
ha meg-vetijs valaki feleséget, meg ma-
rad

*g. Dorg.
pag. 70.*

*b. Dorg.
pag. 507.*

*i. Dorg.
pag. 13.*

*k. Dorg.
pag. 14.*

*l. Dorg.
pag. 124.*

*m. Dorg.
pag. 73.*

rad a' kötél: tehát ha vjonnal házaso-
dic. nyiva több feleséget tart. meg. is az
ollyant Constantinapoly felé nem iga-
zítom.

Azért inkább hiszem, hogy az ollyan
Kop-ß török, a' : ki parázna feleségenc
életben másfal meg- eskűs c, nem háza-
ságban, hanem fajtalanságban él: sőt
nagyobbat verkezik, hogy sem ha eskűs
nélkül, másfal látorkodné (noha ez is
nagy bűn) mivel hogy az elébbi házasa-
gac gyalazatival, ugyan hittel köte-
lezné magát az látor életre.

Az Papok Nőtelenése ellene

Moysef meg engedte a' Házaságot,
még a' Papoknak is: hogy tilalmas dol-
gokra ne veremedgyene; noha experi-
entiaival tudom, hogy a' Hazasoc közöt
több vétkec éfnec: mert

Nemo suâ certus de conjuge præter
Adamum,
Deque suo certa est conjuge, præter
Evam.

még sem tilalmazhatom a' jamborokat
a' Házaságtul; miért házásítom hát a' Pa-
pokat azért, hogy némely Pap tilalmas
dolgokra veremedic?

Scriptum est: *Oportet Episcopum esse*
univ

unius uxoris virum: tehát ellene mond!
hatatlan consequentia: hogy szükség a'
lelki Tanítónac egy feleségü ferfiunac
lenni; *n.* mintha a' szeker vezetőnec sza-
bad vólna lenni két feleségünc:

n. Dorg
64.

Unius uxoris Vir Episcopus esse jube-
tur:

Ergo licet laico nunquid habere
duas?

Jo következés; de én nem gondolván
azzal, hanem Calvinus Apám voxá, és
peldaja szerént, a' több Prædicator. rá-
faimmal, másfokra bizván a' Menyország-
got, csak a' földtel rőtleni ügyekertem,
ama parancsolattal köröszertvén: *Cro-
scite & multiplicamini & replete terram*:
Annac felette: elég ez az en meg győze-
semre: *e. A' Sacramentumot: Ist n paran-
aso ta: de az Egyházi embereknek (s má-
soknak is) házasságok Sacramentom ergo.*
De a' minemü Papnac tartom magamot,
ollyan Sacramentumnac hiszem a' Házasa-
ságot, az az, pogányéhoz hasonlónac.

n. Dorg
509.

Az igaz egy házi személy meg eskü-
sic Istennec, hogy hazaság nélkül tisztán
él: azért ha Afzonyomnac Ura életben
szabad máshoz menni feleségül, az Pa-
poknak is szabad: noha nagyobb kötele-
segec voyon az igaz Papoknak az Anya-
Gent egy házhoz, mint Afzonyomnac az

Ura hoz. De én nekem s. a' több Calvif-
 sta Prædicans fraterem nec illyen fogadá-
 sunc nem lévén szabadon töblzör s meg-
 házasúlhatunc: Atzornyom és máshoz
 mehett, *si dormieret vir ejus*: de nem ugy
 miut ama bolond Calvifsta Abony, ki meg-
 győzertvén Molnár fordításával: *Ha az
 ő Ura el alu sítik, szabadus hogy el mennyen a'
 kibe az avaria*; mihent el alutt az Ura, ot-
 tan a' Prædikatorhoz szaladott.

Ezekből meg tetzic hogy csak hazug-
 sággal folyó káromkodasom ez: hogy a'
 mely *Pap meg házalodik nem vétkezik p. A'
 Papoknak házassagok nem seniszegető isko-
 ratalanság q. hogy óradgi tudomány a' Pa-
 pok házassagat meg tiltani, &c.*

Ez is hazuglag; hogy a' *Házassag Isten
 parancsolattya: r* avagy szent Pált hazut-
 tolom, ki azt tanittya: hogy, *Iob ember-
 nek házassag nélkül lenni*. sőt magamot
 csapom arczúl, ki azt mondtam. *s. hogy
 a' kezonfezes vesz edelmekben job a' Nőtelen
 élet a' házassaghebetnél*. Jovinianus Erce-
 nekis azt tanította, hogy a' háraság nel-
 kül való élet, csak e' vilagi nyugodalom-
 ra hasznos, de Isten elöt nem érdemes.

Idvőségem remenfege ellen.

Noha azt hiszem, s. hogy idvőzölőe
 a' Christi.

2. Cor. 7.
 9. 39.

 p. Dorg.
 14.
 9. idem.
 6. 4. idem.
 935.
 7. Dorg.
 509.
 1. Cor. 7.
 7. 8. 38. 40.
 5. Dorg.
 417.

1. Dorg.
 28. 427.

a' Christus vére altat; hogy igaz vala-
 tottya vagyoc az Istenec, mert csak a'
 választottacsal kőza' Christus vére s-ha-
 lála, s. az igaz választottac pedig bizony-
 ofoc a' jövendő bodogság felől, mindaz-
 által azt és hiszem. x. hogy a' Calvifstac
 hiti közé hitelenség, tévelyses, s. kétel-
 kedés elégyittetett: *az igaz Hitek pedig
 minden kétekedés nélkül erőnek hat lenni*:
 azért egy felől állatom idvőlegemről va-
 ló ketségemet, más felől bátorságot mu-
 ratoc a' Calvifsta hitben: következendő
 keppen, idvezítő s. nem idvőzítő hitam
 vagon.

Hitem ellen.

A' mit Calvifsta hitel hisze, illic a'
 felől kételkednem x. De a' szent irásban
 előnkben adatot Hit dolga felől, nem illic
 kételkedni, s. Azert azt nem hiszem Cal-
 vifsta hittel. Innét vagon hogy Sz. irás-
 sal ellenkezie vallásom; hogy szent irás-
 sal semmit nem bizonyitoc, hanem csak a'
 magam okos vagy okstalan okoskoda-
 simmal.

Heában fáradtam abban, hogy né-
 mely Papifsa Paterec iráfit, hamiságom-
 menségere hoztam elő: mert csak Cal-
 vifsta hittel *me yben illic ke okkedni* hoztam
 elő: a' mint meg is mutatodot oda fel-
 lyeb.

9. Dorg.
 413.
 x. Dorg.
 427.
 y. Dorg.
 150.

7. Dorg.
 427.
 6. Dorg.
 417.

lyeb. Azért inkább biztam a kétségen hitű Erasmushoz, Espensæushoz, Cassanderhez, és affelekhez mint egyik Telvaj a' másikhoz: *Mit latro ad latronem.*

Sőt a' régen kárhoztatott Tévelygőc tanításából földöztem szakadozott tudományomat, akarám mondani kuldustoldományomat. Az Arianusoc egyeb Tévelygőckel egyetemben azt vitattáca hogy ők egyebeknek helyt nem adnac, ha nem csak annac, a' mit olvasnac a' Bent írásban: mert Urunc azt mondotta, hogy heában tistelic ötet az emberi parancsolatockal: énis alája íroc. Pelagi^{us} után, Vincentius Victor azt itilte, hogy a' kisded gyermekek, ha keresetség nélkül meghalnac idvezülne: énis azt mondom.

Dorg. 10.

Dorg. 411

Florinus és Seleuciánusok Istent monddottáca bűnőc okánac: azt vallom Cálvinus Apámmal énis. Xenaias Eretnek a' Bentec képeit böcsületlenül el baggatta: én sem látom a' Christus képét illendő böcsülettel. *Novatus* eretnek tagadta a' *Bérmálást és gyonást*: énis csak Istenre hagyom a' bűn bocsátást. a' *Bérmálást* sem ismértem. *A' Manicheusok* tagadták az ember szabad akarattját: én sem engedem a' jora, csak gonosbra: *A' Donatistákban* egyéb gaz velekedésec között, egy

Dorg. 73.

Dorg. 336.

Dorg. 77.

364. 416

62:

gen ki gyomláitator az egész világból, és ujonnan ó általóck ki sendült Africában: magamis illyent forgatoc. *Vigilantius* három dolgot tanított: 1. hogy a' Szentec tetemet drága edényekbe foglalni, ezek előtt nappal gyertyat gyujtani, és leborulva csokolni, nem egyéb vak pogány szokásnál. 2. Hogy az egyházi emberek nőtelen élete nem dicsiretes. 3. Hogy a' Babot Bőjtőc nem kellemetesec Istennel. Enis evvel tartom: 1. hogy a' Benteknek tetemetek nem kel ki áfni, és azokat a' kőlségnek mutogatni: mert nyugosnac az halottac az ó ágyas házokban: akarom mondani a' Cálvinus pitvárában. azért a' Cálvinista Bentec erekljét nem kel tistelni. 2. A' Papoc házalságát énis javallom: 3. hogy a' Cálvinista bőjtőlésnek semmi érdeme nincsen: noha volt érdeme az Ninivitac és tób Istenes emberek böytőlésének. Cálvinus is azt tanította, hogy a' Bőjt hasznos. A' Cálvinista Bőjt, semmit nem enni: azért Judit, a' mint Bol a' Bent írás, hogy *jejunabat omnibus diebus vite sue*, tellyes életében semmit nem et. Bizonyos étektől magát meg tartoztatni, kiváltképpen az hustul, nem bőjt: azért mikor én bőjtőlőc mindent meg esem. *Aetius* Eretnekben ezt dicsirtens: hogy a'

Dorg.

163. 405.

Dorg. 67.

Dorg. 30.

Dorg. 417

Dorg. 79.

G 4

Cál-

Calvita Harottakert való imaságot ha-
bontalannac mondgya: hogy nem Sa-
bad bizonyos Bójt napokra kötelezni a'
híveket, hanem kiki akkor böjttöllyön,
mikor terzic; hogy a' Cálvista Pápnac,
Püspöknek, egyenlő rendi és méltosága
vagyon. Az Anomazufoc csak három do-
dogért viselne Eretnecc nevet. 1. Hogy
az isten törvényére ők nem kötelesek: 2.
hogy a' bűnök semmit nem ártanac az ig-
gaz hitű embernek. 3. hogy az hit élég-
séges az idvőségre: *Montanus* Eretnecc
a' Penitentiat: *Donatus* az Aldozatot ron-
totta; en mind a' kettőt. Mert egyiser ál-
dozta fel magát Christus: eleget tet mi
érettűnc &c csak hogy felec attol, hogy
menyörbűgba se mennyecc, mert bé ment
oda Christus érette. *Waldensisecc* az In-
dulgentiác erejét, és az isteni csudác igaz-
ságát tagadtár; én magam mindenecket.
Ha azért azoc minnyájan engemet, és az
en vallásomat látnác, azt mondanác: hogi
valami ő bennec vakmerő és gonos, la-
tor és istentelen, halálos és átkozot, a'
miért most pokolban lakolnac, én egye-
dül magam fel értem, sőt fellyül halad-
tam. Mert azoc közzül, ki két, ki három,
ki csak egy eretnekségért benved; én pe-
dig valamit ők vagy isten ellen, vagy a'
dűcsőült bentec, vagy az Anya bentecy-
hae

Dorg 72.

Dorg 8.

40.

Dorg.

474.

na; tejei elleni kirgondolat; immuentekei
őbve foltozván magamban foglaltam.

*Koronás Királyom és Magistratus
sem ellen.* Még ő felségét Koronas Ki-
rályunkot sem véstem ki: mely ellen va-
lo vétkemmel, minden vétkemet coro-
náztam. Ugy annyira rajtam esic ama
Judás Apostol levelében v. 8. Eretne-
kekre ki adatot sententia: hogy *Majesta-
tem blasphemant*: az Felséges Csabáro-
kat, Királyokat, Fejedelmeket, és az Nagj
rendeke káromlyác. Hozzám illic Szent
Péter mondása: *Dominationem spernunt*:
az Uraságot az, az, mind az egyházi, mind
világi Magistratust megvetic. Oka, mert
sunt audaces vekmerő mérésbec. Vallyon
s: mit nem mertem én (jollesembe jutt)
négy ébstendő előtt Calsán, Sabad Királyi
városában, nyomtatott *Ország romlásával*
valo könyvemben? midőn látván Berela-
mes édes hazám kárt vallon Magyar or-
szág romlásit, első és főbb okul, az mi ke-
gyelmes Király Urunc ő felségét vetet-
tem: és kész rebelliora orvoslo intéstis
tettem: [Intlec Magistratufoc a' Nagy
Istenértis, Orvofollyatoc meg e' Jait. JA]
te-néked ország, mikor a' te Királyod Gyer
mec!] mely mérges és háboruság ger-
jesztő irálommal, (akar mint glosfályam)
ittlyéc meg a' Magistratufoc, ha nem ér-

Ország.

Romlás.

reg. 1.

előt, *Criminis causa* Ma, *estis* sententiáját kárhóztatásomra! Jól tudtam, hogy ez Királyom gyalázo, és ország czimerétől megfoltzó nyelveskedésem, meg lavanyitva szemeiket az ő Felsege igaz Hivenecc: de Nemes Szabad városban, ország puszító szabadságnac fűlti alatt, szabadnacs alítottam ki mondani, a mi gyomromban volt; semmit sem tőrdővén azon, hogy Nemes Cassa városa, nem csak szabad, hanem Királyi Varos-is; azért gondolatlan, és bolond elmémet meg előző, szabad nyelvemmel, mind Koronás Királyomat, mind Szabad Városát, rut gyalázatos Infamiával terheltem. Kiért talám *Nota Benebenis* estem: így jáztottam Begeny fejemmel!

De ezt senki ne esudállya: nem mesze estem a Fátol. Cálvinus Apám-is így böcsüllti, inkább le csöpülle; a Keresztyen Fejedelmeket in c. 5. Danielis. *Hodie ut fere Reges omnes fatui sunt, ita etiam sunt quasi Equi & Asini brutorum animalium: Es utanna veti: Si Reges & Principes nolint DEo parere, & tuam sequi Religionem (sectam) subditos solutos esse lege obedientia, ipsisque licitum in illos in surgere &c.*

CON-

De immár eluntam a' soc véteimmel valo moeskolodást: halzontalanis számba venném, és egyenként számlálnom minden bűneimet: mert, *Delicta quis intelligit?* ki tudhatná mind azokat? azért job ha halgatoc, ne gyalázzam heába magamat; holot tudom, hogy az én Cálvinista gyonáalom vége, csak Cainval valo kérségben esés: *Ma or est iniquitas mea, quam ut veniam merear.* Annakoáért én noha az soc *Culpa* után, már el mondtam a' *Confiteor*t, megis útőttem számat, nem csak háromszor; de azt hiszem: *qualis confessio talis absolutio.* Job ha idején a Testamentumot forगतom.

Gen. 4.
v. 13.

TESTAMENTVM.

Miről testálljac, mit hadgyac néktec, édes fiaim, szerelmes *Prædicans fratrem*; *Protestans* társaim? minden saját marhám énnékem csak egy *Curia supellex*. Az Ecclesia Hét Sacramentomi közzül, a' Nagyósfinktől csak kettő szállot reám örökös jószágul; noha az én Vacsorámba femmi Uj Testamentomi Sacramentom nincs: Keresztségemben, nem tudom, mert nem különböz az szent János keresztségétől. Az egy Hitemis *Tantum crede*. Igen kicűd;

csenis meg chetitek, és meg hattyatoc
avval.

Mind az által egy hofszu nagy ujias,
és széles galleros Calvinus Apánktól
án marad palástom vagyoni; kit ma
Calvinus előzőr, az egész keresztény-
től régen kiátkoztatot, kárhoztatot, és
szemetre vettetet Eretnekséggé rongyos
so dományas tudományát akarom monda-
ni, öltve foltozván egybe varrott: noha
nem mindenút tö-heggyel találta. Az-
után Illyricus, Chemnitius, Pareus és több
O. cedexus, akarom mondani Orthodoxus
sóc, a Szent Atyák irásinac rozsul szakafiz-
tot, és nyakunkhoz szabott darabjából
de formálók, akarom mondani Reformál-
tác: De én is, noha roz Szabo voltam,
foltonként, szakadozva földozgattam:
sőt hol Farkas, hol Roka bőrrrel beeltem
de ki tetzic mind a' kettőnec a' farka. Ha-
bos szine, jelenti Mesterinec és viselőnec,
az Alhatatlanságoc habjai között való un-
talan ellenkezéset. Uj szakadatokkal sza-
kadozoi; spítályban volt, gyakorta meg-
móiatott, tataraztatott &c. mindazáltal
a' mint vettem, úgy éppen mind nektec
hagyom Vegye kiki magára, mert igen
szopora kőmős, mindennek éppen jut e-
gészizenz. A' hofszu ujaiban szitkokat, a'
széles

széles Gallérában hazugságokat, a' dere-
kán és eleim, tudatlan balgatagságokat
foglal. Rajtatoc maradgyon, és minden
Calvinilla Prädikátorokon hasonlokép-
pen; de úgy viselleytec, hogy ez spítály-
ba utánnam benneteket ne hozzon, A' ka-
ritás orromrul le ne vegyétec, mert roz-
mesteri vattoc annac. Halálom után lel-
kem nec jot ne kívánnyatoc, mert hason-
talan. Templom ékelségere nem hagyoc
semmit; mert oly tisztá, a' mely tisztá a'
irást benne Prädikáltam: soha meg nem
ferteztethetic szentsege mely nincs.
Japhetke, mely gyermeki módon,
fedezgette Noë nem Noë Apjánac
mezirelenségét, egyebet sugár vesztő
vel való supralásnál, nem érdemel. Köny-
veimet velem együtt ne temelsetec; mert
hasznát vehetni az papyrosánac; tierec
légyen annac, mind introitusá, mind az
Exitusa Epitaphiumom, hogy holtom
után feledékényégben ne jusson,

ima magam csinálom.

EPITAPHIVM:

Heus Viator!
 Hanc exiguam *Lapidem* struem
 Ne despicias.
 Heic Jacco,
 Per quem multi in tenebris *sedent*,
 Mortis in Umbra *jacent*.
 STEPHANUS alter uno nomine:
 Saxo monumentali non uno regor.
 Cujus vita omnem movere *Lapidem* contra
 Ecclesie *Petram* fuit,
 omnes in me lapides traxi,
 sed quibus obruerer.
 Credas ipsam attigisse lapides mentem,
 adeo duræ cervicis eram;
 Ubi tamen capite impegi
 in *Petram*,
 Eo perfracto, ab Hospitio delatus
 ad Hospitale, integer & vitæ cerebri
 non redii.
 Prædicans *Fui*
 Dicerem Sum; nisi prodigium videretur
Prædicantem esse & *Tacere*.
 Philosophus tamen mansurus, qui non
 eram, si tacuissem.

Mirum

Mirum eerie fuit, & me tam infana *de-*
dere, & alios Audire.

Certò sperare cœlum docui solâ nixus
Fide, Absque omni Spe:
Legem quoq; adimplere, quæ leges omnes
solveret;

Unum scilicet præceptum credendi, præ-
cepta adimpleri non posse.

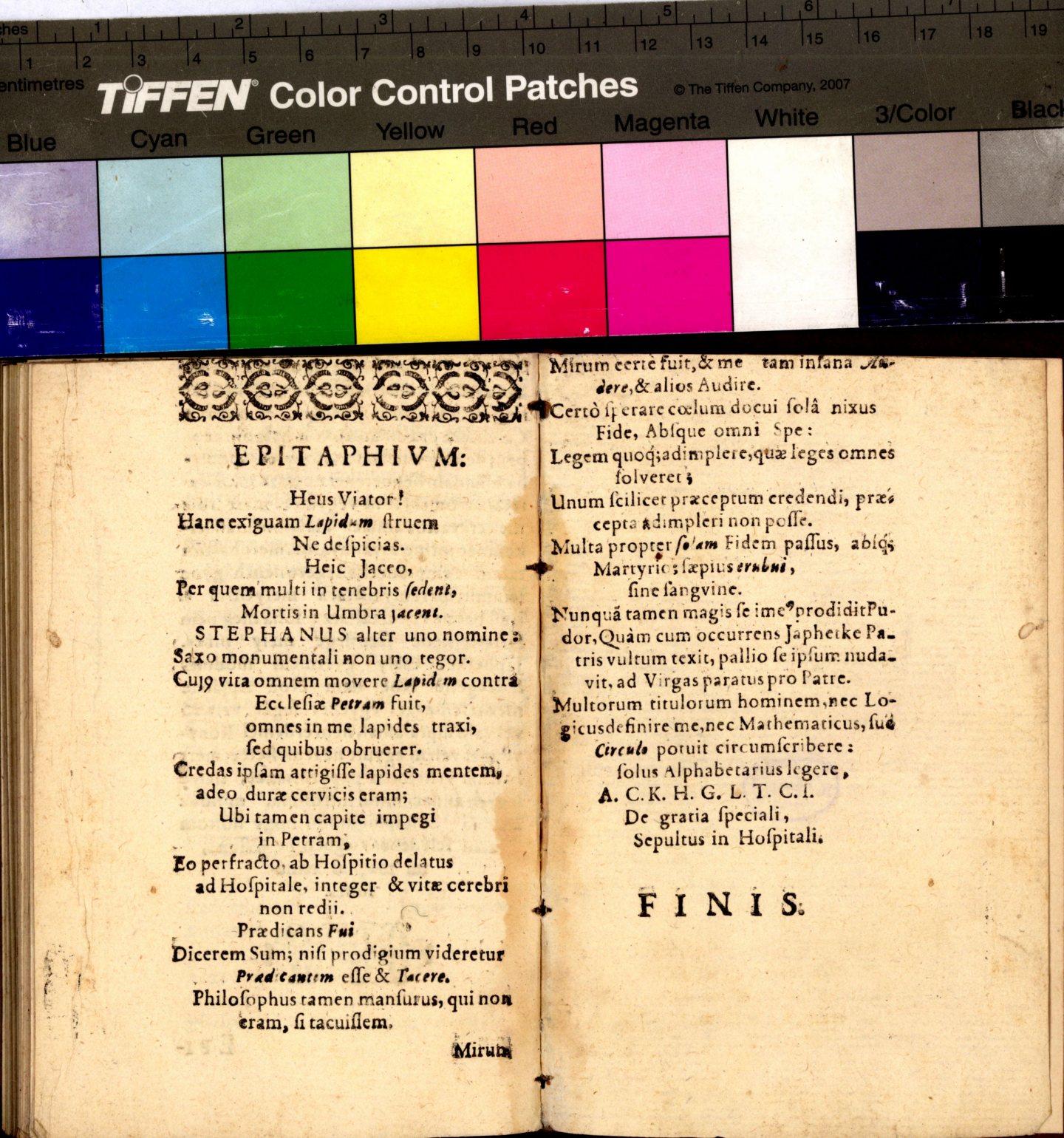
Multa propter *solam* Fidem passus, abiq;
Martyric; sapius *erubui*,
sine sanguine.

Nunquã tamen magis se ime^o prodidit Pu-
dor, Quàm cum occurrens Japhetke Pa-
tris vultum texit, pallio se ipsum nuda-
vit, ad Virgas paratus pro Patre.

Multorum titulorum hominem, nec Lo-
gicus definire me, nec Mathematicus, suæ
Circulo potuit circumscribere:
solus Alphabetarius legere,

A. C. K. H. G. L. T. C. I.
De gratia speciali,
Sepultus in Hospitali.

FINIS.

EPITAPHIVM:

Heus Viator!
 Hanc exiguam *Lapidem* struem
 Ne despicias.
 Heic Jacco,
 Per quem multi in tenebris *sedent*,
 Mortis in Umbra *jacent*.
 STEPHANUS alter uno nomine:
 Saxo monumentali non uno tegor.
 Cujus vita omnem movere *Lapidem* contra
 Ecclesie *Petram* fuit,
 omnes in me lapides traxi,
 sed quibus obruerer.
 Credas ipsam attigisse lapides mentem,
 adeo duræ cervicis eram;
 Ubi tamen capite impegi
 in *Petram*,
 Eo perfracto, ab Hospitio delatus
 ad Hospitale, integer & vitæ cerebri
 non redii.
 Prædicans *Fui*
 Dicerem Sum; nisi prodigium videretur
 Prædicantem esse & Tacere.
 Philosophus tamen mansurus, qui non
 eram, si tacuissem.

Mirum

Mirum certè fuit, & me tam infana *de-
dere*, & alios Audire.

Certò si erare cœlum docui solâ nixus
 Fide, Absque omni Spe:
 Legem quoq; adimplere, quæ leges omnes
 solveret;
 Unum scilicet præceptum credendi, præ-
 cepta adimpleri non posse.
 Multa propter *solam* Fidem passus, abiq;
 Martyrio; sapius *erubui*,
 sine sanguine.
 Nunquã tamen magis se ime^o prodidit Pu-
 dor, Quàm cum occurrens Japhetice Pa-
 tris vultum texit, pallio se ipsum nuda-
 vit, ad Virgas paratus pro Patre.
 Multorum titulorum hominem, nec Lo-
 gicus definire me, nec Mathematicus, suæ
Circulo potuit circumscribere:
 solus Alphabetarius legere,
 A. C. K. H. G. L. T. C. I.
 De gratia speciali,
 Sepultus in Hospitali.

FINIS.

